

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

**Непэ — Урысые Федерацием
щынэгъончъагъэмкIэ иорганхэм
яIофышIэ и Маф**

**Адыгэ Республикэм
щынэгъончъагъэмкIэ
икъулыкъухэм яIофышIэхэу
лътэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!**

Шъусэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым — Урысые Федерацием щынэгъончъагъэмкIэ иорганхэм яIофышIэ и Мафэ фэшI тышгъуфэгъушIо!

Къэралыгъо фэдэхэр къэгъэгъунэгъэнхэм тегъэпсыхъэгъэ Iофэу жьгъэгъакIэрэм ишIуагъэкIэ Адыгэ Республикэм социальнэ-экономикэ, общественнэ-политикэ Iофыгъохэр щызэшIохыгъэ мэхъух.

Мы къулыкъухэм яIофышIэхэм республикэм ихабзэ иорганхэм сьидигъуи зепхыныгъэ пьтэ адырIа, Адыгеим щынэгъончъагъэ, лъэпкэ, дин зэгъуыIоныгъэ илгъынхэм, къолхъэ тын-Iыхыным ябэныжыгъэным, терроризмэмрэ экстремизмэмрэ апэуцужыгъэным ахэм яIахыныхо хашIыхъэ.

ШIуагъэ къытэу шъуиIофшIэн зэрэзыхашъуцэрэм ишIуагъэкIэ мэхъаншIохэу зIэ политикэ Iофыгъохэр — Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ и депутатхэм, муниципальнэ образованиехэм япашэхэм ыкIи муниципальнэ образованиехэм яIыкIо органхэм яхэдзынхэр, Адыгэ Республикэр зызэхашагъэр илгъэс 20 зэрэхъурэм фэгъэхъыгъэ Iофтхъабзэхэр республикэм щынэгъончъэу щыIуагъэх.

Шъо шъуипшIэрэ шъхъаIэхэм ащыщ цIыфым, обществэм, къэралыгъом щынэгъончъагъэ ялгъыр. Ащ пае Урысыем ыкIи ащ щыпсэухэрэм яфедэхэм якъэгъэгъунэн фэIорышIэрэ пэпчэ лгъэгъэхэу къызыхыгъэфэн, ренэу Iоф зыдишIэгъын фаеу мэхъу.

ГъэIорышIапIэм иIофышIэхэм ясэнэхъат хэшIыкIыныхо зэрэфыраIэм, япшIэрэу, Хэгъэгъум зэрэфышIыпкъэхэм ишIуагъэкIэ Урысыем икъэралыгъо фэдэхэр къыдэлгъытэгъэнхэм атэгъэпсыхъэгъэ пшIгъэрэу шIуагъэ къытэу тэпэкIи зэрагъэгъэгъэхэм тшIыхъэ тель.

Шъори, къышIгъуэблагъэхэм псауныгъэ пьтэ, насып шъуиIэнэу, шъуигъашIэ кIыхъэ хъунэу, Адыгэ Республикэми, зэдэти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерацием и апае шъуиIофшIэн гъэхъагъэхэр щышIушIынэу тышгъуфэлгъаIо!

**Адыгэ Республикэм и Лгъышъхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан**

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Федор ФЕДОРКО**

Сурэтэр А. Гусевым тырихыгъ.

ТхъакIушынэ Аслъан гъэсэнныгъэмкIэ Урысые академием изэIукIэ иIофшIэн хэлэжъагъ

Адыгеим и Лгъышъхъэу, РАО-м ичлен-корреспондентэу щыт ТхъакIушынэ Аслъан Академием ипащэхэм зэрэагъэблагъагъэм теткIэ а Iофтхъабзэм хэлэжъагъ.

ЗэIукIэр аублэным ыпэкIэ ТхъакIушынэ Аслъан РАО-м и Президентэу Николай Никандровым зэдэгъушIэгъухэр дырилагъэх. Гъэсэнныгъэм иджырэ хэбонныгъэ иIофыгъохэу непэкIэ къэуцугъэхэм ахэр атегъушIагъэх. Республикэм и Лгъышъхъэ Академием ипащэ къыфиIотагъ гъэсэнныгъэмкIэ инновационнэ технологиехэм ягъэфедэн епхыгъэ программэ заул Адыгеим зэрэагъэагъэрэм фэгъэхъыгъэу.

ЗэIукIэгъум илгъэхъан зэзэгъыныгъэ зэдашыгъ Академием изэхэсыгъо Адыгеим щызэхашэхэм иIофыгъокIэ.

— ШIэныгъэхэмкIэ Урысые академием гъушIысакIэхэм язэгъуIупIэу ренэу щытыгъ, инновационнэ технологиехэр пхырышIэгъэнхэмкIэ ащ игъэхъагъэхэм мэхъаншIохэу яIэу щыт ыкIи зэрэпсауу гъэсэнныгъэм исистемэ хэгъэгъум хэбонныгъэ щышIыным аш ифэмэ-бжыгъэ тырехъэ, — хигъэгъуныфкIыгъ ТхъакIушынэ Аслъан журналистхэм адыриIэгъэ зэIукIэгъум илгъэхъан.

Тыгъэгъазэм и 19-м, зэIукIэм иапэрэ мафэ, психолого-педаго-

гическэ къэкIуапIэхэм япхыгъэ докладхэм ядэгъуэх ыкIи атегъушIагъэх, джащ фэдэу мы илгъэсым ушэгъын инхэу ашIыгъэхэм якIэуэхэм, тэпэкIэ ашIэштхэмкIэ гухэлъэу ялэхэм къащыуцугъэх. Мы зэIукIэм хэлэжъэхэрэр кIэлэцIыкIухэу зыхэбонныгъэкIэ щыкIэгъэ гъэнэфагъэхэр зIэхэм хэушъафыкIыгъэ гъэсэнныгъэ ягъэгъотыгъэным, джащ фэдэу компьютер технологиехэм яфэмэ-бжыгъэмэу кIэлэцIыкIухэм япсихикэ тырихэрэм япхыгъэ Iофыгъохэм ахэплагъэх.

*Адыгэ Республикэм
и Лгъышъхъэ
ипресс-къулыкъу*

Адыгэ Республикэм и Лгъышъхъэ и Указ

**«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист»
зыфиIорэ щытхъуцэр Т. А. Гъуазэмрэ
С. А. КIыкIымрэ афэгъэшъошэгъэным ехъылагъ**

Адыгэ Республикэм ивокальнэ искусствэ яIахышхо зэрэхашIыхэрэм фэшI «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиIорэ щытхъуцэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Гъозэ Тимур Алик ыкъом — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждение «Адыгеим лгъэпкэ орэдхэмкIэ и Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» иартист-орэдыло,

КIыкI Софэ Аслъан ыпхъум — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждение «Адыгеим лгъэпкэ орэдхэмкIэ и Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» иартист-орэдыло.

**Адыгэ Республикэм и Лгъышъхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан**
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 15, 2011-рэ ильэс
N 153

Адыгэ Республикэм и Лгъышъхъэ иунашъу

Рэзэныгъэ тхылхэр ятыгъэнхэм ехъылагъ

Илгъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыряIэу Iоф зэрэшIэрэм, ныбжыкIэхэр дзэ къулыкъум зэрэагъэхъагъэхэрэм, къыткIэхъухъэхэрэм дзэ-патриот плуныгъэу арагъэгъотырэм яIахышхо зэрэхашIыхэрэм, спорт лгъэпкэ зэфэшъафхэм хэбонныгъэ зэрэагъэшIырэм ыкIи Урысые общественнэ-къэралыгъо организациеу «ДОСААФ»-р зызэхашагъэр илгъэс 85-рэ зэрэхъурэм афэшI рэзэныгъэ тхылхэр ятыгъэнэу:

1) Бибэлэ Нурбий Хъусен ыкъом — Урысые общественнэ-къэралыгъо организациеу «ДОСААФ»-м профессиональнэ гъэсэнныгъэ тедзэ ягъэгъотыгъэнымкIэ иучреждениеу «Мыекъопэ зэхэт техническэ еджапIэм» ипащэ игуадзэ;

2) Кучерова Тамарэ Павел ыпхъум — Урысые общественнэ-къэралыгъо организациеу «ДОСААФ»-м Адыгэ РеспубликэмкIэ Мыекъопэ районым ичIыпIэ къутамэ ибухгалтер шъхъалэ;

3) Троян Маринэ Юрий ыпхъум — Урысые общественнэ-къэралыгъо организациеу «ДОСААФ»-м Адыгэ РеспубликэмкIэ ирегион къутамэ испециалист шъхъалэ.

**Адыгэ Республикэм и Лгъышъхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан**
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 13, 2011-рэ ильэс
N 223-рг

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу А. К. ТхъакIущынэм фэкIо

Лытэныгъэ зыфэсшIэу Аслъан Кытэ ыкIор!

Апэрэ лъэпкъ оперэу «Раскаты далекого грома» зыфиIорэр къалэу Мыекъуапэ зэрэщыIуагъэм пае ори, композиторэу Нэхэе Аслъани, зыгъэуцугъэхэм, къэзышIыгъэхэм сидуапэу сышъуфэгущIо. Мы IофшIагъэм республикэм итворческэ кIочIэ анахь дэгъухэр зэрипхыгъэх ыкIи амалышхоу ахэм ялэр къыгъэшIыпкъэжыгъ.

Аслъан Кытэ ыкIор, творческэ проектышхохэм IэпыIэгъу узэрэфэхурэм, искусствэм иIофшIэхэм япшъэрылъ агъэцэкIэным пае амал дэгъухэр ялэхэм узэрэфэгумэкIырэм, культурэм ылъэныкIокIэ урысые ыкIи дунэе Iофтхьабзэхэм язэшIохын кIэщакIо узэрэфэхурэм апае инэу тыпфэраз. Io хэлъэп, мы IофшIагъэм цыф лъэпкъ зэфэшхьафхэм азыфагу илъ зэфыщытыкIэхэр егъэпытэх, ахэм язэкIошныгъэрэ язэгурьIоныгъэрэ хэхьоныгъэ афешы.

Псауныгъэ пытэ уиIэнэу, уимурадхэр къыбдэхунхэу, шIуагъэ къэзытырэ IофшIэнэу бгъэцакIэрэм гъэхьагъэхэр щыпшIынхэу пфэсэIо.

Урысые Федерацием культурэмкIэ иминистрэу
А. А. АВДЕЕВ

Лытэныгъэ зыфэсшIэу ТхъакIущынэ Аслъан!

Апэрэ адыгэ оперэу «Раскаты далекого грома» зыфиIоу, композиторэу Нэхэе Аслъан ытхыгъэр зэрагъэуцугъэм пае сыпфэгущIо, сценэм ар къызэрэтэхьагъэр о узэхэшIыкIрэ уиIэпыIэгъурэ къызэрапкъырыкIыгъэр тэшIэш, Иордан хэгъэгум щыпсэурэ адыгэмэ ацIэки сэ сцIэки тхьауегъэпсэу отIо. Тхьэм псауныгъэ къыует, уитетыгъо Адыгэ Республикэми, зэрэдунаеуи ащыпсэурэ адыгэ пстэуми шIуагъэ къафихъэу егъэпыт.

Урысыем ыкIи Адыгэ Республикэм янароднэ артистэу, композиторэу Нэхэе Аслъан фэкIо

Лытэныгъэ зыфэсшIэу Аслъан!

Адыгеим имузыкальнэ культурэрэ уитворчествэрэ хэхьоныгъэ инэу ашIыгъэм — апэрэ адыгэ оперэу о птхыгъэр сценэм зэрэщагъэуцугъэм пае сыгу къыздэлэу сыпфэгущIо. Тилэпкъ мыкIодыжкын саугъэт зэрэфэгъэуцугъэмкIэ адыгэу Иордан хэгъэгум щыпсэухэу о дэгъоу узышIэхэрэм ацIэки, тхьауегъэпсэу осэIо.

Тхьэм псауныгъэ къыует. Тхьэм тиадыгэ культурэ джыри гъэхъгъэшIухэр щыуегъэшIых.

ХЪУРМЭ Хьасан.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм, муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» ичIыплэ общественнэ зыгъэIорышIэжын иуцун ыкIи аш хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным ышхъэкIэ илахьышхо зэрахышIыхэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшхошагъ **Задоя Валентинэ Иван ыпхъум**, къалэу Мыекъуапэ и ТОС-у N 11-м икомитет итхьаматэ.

Илъэсыбэрэ шIуагъэ къытэу гъэсэныгъэм иIоф зэрэфэлэжыагъэм, чIыплэ зыгъэIорышIэжыным хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным илахь зэрэхишIыхэрэм ыкIи общественнэ IофшIэным чанэу зэрэхэлажэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшхошагъ **Лыгунэ Аслъан Мыхъутар ыкIом**.

* * *

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу энергетикэм зэрэщылажэхэрэм, яIофшIэнкIэ гъэхьагъэхэр зэрэащыгъэхэм ыкIи энергетикым и Мафэ зэрэхагъэуэфыкIырэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшхошагъ:

— **Даур Вячеслав Юрэ ыкIом**, ОАО-у «Кубаньэнергосбыт» и Адыгэ къутамэ идиректор;

— **Шэуджэн Нэфсэт Хьасанбий ыпхъум**, ОАО-у «Кубаньэнерго» икIутамэу Адыгэ электрическэ сетхэм ядиректор иIэпыIэгъу.

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу ыкIи ихьакIэхэу лытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоныгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министертвэ **2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 24-м** къалэу Мыекъуапэ **республикэ илъэсыкIэ ермэлыкъ** щызэхещэ.

Ермэлыкыр урамхэу Краснооктябрьскэмрэ Советскэмрэ ащыкIощт.

Республикэм икIэлэ шхъалэ щыпсэухэрэмрэ ихьакIэхэмрэ мыщ продукциие зэфэшхьафхэр шащэфынхэ алэкIышт.

Ермэлыкым хэлэжыщтыгъа промышленнэ, мэкIумэщ предприятиехэр, фермер, унэ IэпыIэгъу хызмэтшIапIэхэр, Адыгэ Республикэм сатыумкIэ ыкIи общественнэ гъомылэпхъэшIэхэмкIэ ипредприятияхэр.

Сыхъатыр 9.00-м къышегъэжыагъэу **14.00-м** нэс ермэлыкым **Iоф ышIэшт.**

ЕРМЭЛЫКЪЫМ ШЪУКЪЕТАГЪЭБЛАГЪЭ!

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

2011-рэ илъэсымкIэ наукэм, литературэм ыкIи искусствэм альэныкIокIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухьафтынхэр афэгъэшхошэгъэнхэм ехьылагъ

Наукэм, литературэм ыкIи искусствэм альэныкIокIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухьафтынхэр афэгъэшхошэгъэнхэм фэгъэзэгъэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ дэжэ щызэхэщагъэр предложениехэм ахаплы **унашъо ышIыгъ:**

1. 2011-рэ илъэсымкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухьафтын афэгъэшхошэгъэнэу:

1) наукэм ылъэныкIокIэ — **Сухорукх Юрий Иван ыкIом**, мэкIумэщ шIэныгъэхэмкIэ докторым, профессорым, апшгъэр профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэр федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым» иэкологическэ факультет идекан, научнэ IофшIагъэу «Разработка научных основ сохранения и повышения продуктивности экосистем Северо-Западного Кавказа с учетом исторического опыта и современных технологий» зыфиIорэм (тхылъищ мэхъу) пае;

2) литературэм ылъэныкIокIэ — **Мэщ-**

бэшIэ Исхьакъ Шумафэ ыкIом, общественнэ организациеу «Адыгеим итхакIохэм я Союз» итхьаматэ, тхылъэу «Графиня Аиссе» зыфиIорэм пае;

3) искусствэм ылъэныкIокIэ — **Мурэтэ Чэнай Исмахилэ ыкIом**, Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икIэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу И. Шъ. Цэим ышIэкIэ щытым» иартист, **Зыхъэ Заурбий ХьатIутIэ ыкIом**, Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икIэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу И. Шъ. Цэим ышIэкIэ щытым» драмэмкIэ иартист, спектаклэу «Шъузабэхэр» зыфиIорэм пае.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щегъэжыагъэу мы Указым кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 15, 2011-рэ илъэс
N 152

Зэфэхьысыжъхэр къашIыгъэх, пшъэрылъхэр къагъэнэфагъэх

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зичэ-зыу планернэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ иIагъэр зэри-щагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат. Илъэсэу икIырэм изэфэхьысыжъхэм, тапэкIэ пшъэ-рылъэу зыфагъэуцужыхэрэм къэзэрэуэгъоигъэхэр атегушылагъэх.

Республикэ бюджетыр гъэцэкIагъэ зэрэхурэм фэгъэхьыгъэу къэгущылагъ АР-м финансхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбий. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, тыгъэгъазэм и 19-м ехъулэу республикэ бюджетым сомэ миллиарди 3,7-рэ фэдиз фэдэу кыхьагъ, ар илъэсэу тызыхэтым ипланэу агъэнэфагъэм ипроцент 95-рэ мэхъу, блэкIыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахэтэ егъэпшагъэмэ, проценти 116,2-м кIэхъэ. Тыгъагъазэр икIынкIэ джыри мэфэ пшIыкIутIу щыIэш, ар къызыфагъэцIэгъэ бюджетымкIэ илъэс планыр зэрагъэцэкIэщтыр министрэм пытагъэ хэлъэу къыIуагъ. Федеральнэ гупчэм къытIупщыгъэ ахьщэу джырэ уахэтэ ехъулэу амыгъэфедагъэр сомэ миллион 635-рэ мэхъу. Джащ фэдэу инвестиционнэ программэхэу республикэм шыгъэцэкIэгъэн фаехэм альэныкIокIи къатIупщыгъэ ахьщэр амыгъэфедагъэу счетхэм къарынагъ. Агропромышленнэ комплексым Iоф щызышIэхэрэм чIыфэу ателэ сомэ миллиони 149-м щыщэу къызэкIагъэкIожыгъэр сомэ

миллиони 4,6-рэ ныIэп. ГумэкIыгъоу, щыкIагъэу щылэхэр илъэсыр имыкIыгъэ дагъэзыжынынхэу Долэ Долэтбий къэзэрэуэгъоигъэхэм къариIуагъ.

ЧIыфэхэр игъом къэзымытыжырэ мэкIумэщ хызмэтшIапIэхэм, фермерхэм тэрэзэу Iоф адэшIэгъэн зэрэфаер мыщ дэжым КъумпIыл Мурат къыщыхигъэщыгъ. Банкрот хуэгъэ предприятиехэм ателъыр афагъэгъун алэкIышт, ау адрэхэм чIыфэхэр къапщыныжынынхэ фае. Джащ фэдэу федеральнэ ахьщэу Адыгеим къыIэкIахэрэр гъэфедагъэ зэрэхурэм епхыгъэу министерствэхэм, структурэ зэфэшхьафхэм зэфэхьысыж тэрэхэр ашIынхэ фаеу АР-м и Правительство зыпшъэрылъхэр икIу фэдизэу зымыгъэцакIэхэрэм пшгъэдэкIыж зэрэхьыщтыр агу къыгъэкIыжыгъ. Унашъоу щылэм диштэу, республикэм фэдэу къыIэкIэхьагъэм щыщ сомэ миллиони 130-рэ муниципальнэ образованийехэм зэрафатIупщыщтыр ыкIи ар цIыфхэм лэжъапкIэр

ятыгъэным зэрэпIуагъэхьащтыр къыIуагъ.

АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэм къызэриIуагъэмкIэ, лэжъапкIэм итынкIэ республикэм чIыфэ телъэп, Iоф зымышIэхэрэм япчъагъэ процент 1,8-м кIэхъэ. ГумэкIыгъоу къыгъэнэфагъэхэм ащыщ псауныгъэр къэухъумэгъэным

ыкIи гъэсэныгъэм ясистемэхэм ямодернизацие пIухьащт ахьщэу Адыгеим къыIэкIахэрэр игъом гъэфедагъэ зэрэмыхъурэр. Мы лъэныкIомкIэ пшъэрылъхэр зэшIохыгъэхэ зыхуэкIэ, 2012-рэ илъэсым федеральнэ гупчэм ахьщэу тедзэ республикэм къызэрэфитIупщыщтыр, ащ фэшI министрствитIум яIофшIэн нахь агъэ-лъэшып зэрэфаер А. Петрусенкэм хигъэунэфыкIыгъ.

«ИнвесторхэмкIэ анахь щынэгъончъэ регион» зыфиIорэ рейтингэу Урысыем зыхьагъэуцагъэм Адыгеим апэрэ чIыплэр къызэрэщыдихыгъэр, джащ фэдэу анахь регион «къабзэу» къыхахыгъэхэм республикэм яшэнэрэ чIыплэр зэрэшиубытыгъэр АР-м экономикэ хэхьоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Лыхэсэ Махьмудэ къыIуагъ.

Илъэсэу икIырэм Iофэу ашIагъэр министерствэхэм, ведомствэхэм зэфэхьысыжынынхэу, къадэмыхъутыгъэр, хуэкIоныгъэу ашIыгъэхэр къыхагъэщынхэщ, кыхьэрэ илъэсым ахэр дагъэзыжынынхэу КъумпIыл Мурат къафигъэпытагъ. ИлъэсыкIэу къэблагъэрэм зэрэпэгъокIыштхэм, Iофтхьабзэу зэхэащтхэм нэужым зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэр атегушылагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

МашIом зэрар къафихьыгъ

Тыгъэгъазэм и 17-м Адыгэ-къалэ иурамэу Андырхъуаеми ыцIэ зыхьырэм тет унэхэм ащыщ машIо къыщыгъугъ. УФ-м и МЧС АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ и Гупчэу кризиснэ Iофхэм афэгъэзагъэм макъэ къызэригъэIугъэмкIэ, мэшIогъэкIуасэхэр къызэсыхэм, квадратнэ метрэ 20-м ехур машIом зэлыкIугъагъ, сыхъатым ехурэ ащ ебэныгъэх.

МашIом зыпари хэкIодагъэп, ау унэм кIэлэцIыкIоу исыгъэхэм шъобж зэфэшхьафхэр атешагъэхэ хуэгъэ. КIэлэ нахьыжытIур, ЦIэгъошIу Налбийрэ (1999-рэ илъэсым къэхъугъ) Муратрэ (2007-рэ илъэсым къэхъугъ) Iугъор къягоуагъэу, илъэситIум ехур зыныбжэ Сабинэ (2009-рэ илъэсым къэхъугъ) стыгъэхэр илэхэу Адыгэ-къалэ дэт сымэджыным аша-

гъэх, анахьыкIэ цIыкIоу мэзищ зыныбжэ Даринэ машIом анахь шъобж къыльэхэр тырищагъэхэу Краснодар крайм иклиническэ сымэджэч чIэлэ.

МашIор къызыхэкIыгъэмрэ зэрарэу ащ къыхыгъэмрэ мы уахьтэм зэхафы.

АР-м и Премьер-министрэ унагъоу къин къызфэкIуагъэм Правительство зэрэдэлэпылэщтыр къыIуагъ.

Сомы 10-хэр нахъ макӕ хъуӕгъэхæ?

Тучан зэфӕшхъафыбӕ кӕлӕу Мыекъуапӕ дӕт. Ау, Дзӕукъожъ Нуриет бӕмышӕу гъзетым кы- зэритхыгъагъу, тучанхэм якас- сирхэм яӕофшӕлӕ уигъэразу шытӕп.

Мафӕ кӕс узӕрихыылӕрӕ шысӕ кӕдгъӕлӕгъон. Сеткӕм кынууӕгогъӕ товархэм аусӕ чапычи 10 шыкӕлӕгъэм, ар кӕ- мыгъотӕу ыкӕи ямытӕу кассӕм укыблагъӕлӕштытӕп, зы тхӕпӕм сомӕ мин итӕу, зӕрытӕу орӕлыгъ фаеми. Тӕрӕз ыкӕи. Кӕппӕ- фыгъӕм ыуасӕ яптын фае.

Ау мы ӕофыгъом ятӕнӕрӕ лӕ- ныкӕуи иӕ. Мафӕ кӕс тучанхэм кӕачӕхӕрӕ цӕфӕкӕо шӕ пчӕ- гъэхэм чапычи 10,50 кыбзӕара- мытжыкӕрӕр нахъыб, пчыхъ нӕс зӕхӕхӕрӕр сомӕ 100 пчӕгъӕ мӕ- хъу. Мы ӕофым тучанхэм фӕдӕ кыбзӕахыкӕрӕр дӕгъоу лӕшлӕх.

Гъомылӕпхъӕцӕ тучанхэм ячӕ- зыухэм бӕрӕ уахӕтынӕу зӕр- хӕрӕм нӕмыкӕу, джы ахыцӕу яптырӕм кӕлыжыкӕрӕр кыуаты- жын зыхъукӕи уяжӕн фаеу мӕхъу — кыуатыжын ахыцӕ кассӕ- хэм адӕлӕп е адӕлӕыр макӕ. «Ахыцӕжыгъӕй шыуыгъымӕ» аӕоз, кассирхӕр цӕфӕкӕохэм

ялӕлӕх, джы сомӕ 10-хӕр ямы- лахӕхӕуи мӕхъу, афимыкӕухӕу кӕало.

Мыр зыщыхъуӕгъӕр спӕгъу- нӕгъоу шыт тучаныр ары. Кас- сӕм дӕж кыщызӕхъуцогъӕ цыфхэм апӕ итыгъӕр бзылӕ- фыгъагъ. Ар кассирым ӕлӕлӕгъ сомӕ 1000-р 500 зырызӕу кы- фиукъонӕу. «Зыгорӕ цӕфи, ахы- цӕм кӕхъурӕр кыюстыжыкӕштытӕ», — кыриуагъ кассирым.

Бзылӕфыгъӕм хыалыгъу кы- хы кыызегъӕзжыкӕм, сдӕчӕр кыратыжыкӕштыгъӕп. Кассирыр тӕджи, кыгот кассӕм ӕкӕолӕгъ, ау ащи сомӕ миныр кыщыфа- укъуагъӕп. Яцӕнӕр кассӕр сомӕ 500-итӕр кыбздырихыгъӕр ары.

— Хъунӕу шытӕм, сомӕ 50-хӕу тӕу кыхыгъаф, — ӕлӕлӕгъ бзылӕфыгъӕр кассирым, ау ахӕ- ри имылӕхӕу кычӕлӕкыгъ. Ятӕнӕрӕуи тӕджи ар кассӕм зыдӕкыкӕм, чызым хӕтхӕр кӕзӕ- рӕгъӕбырсырыгъӕх.

— Шыӕп ахыцӕхӕр тӕ тызӕ- рфаеу. Мары шыуеплӕ, сомӕ 50 хъоу зы тхылышпӕи дӕлӕп, — ящик цыкӕлӕр кыдыгъӕчы, кӕ- ригъӕлӕгъуӕгъ кӕлӕм.

— Сомы 10-хэм апаий ары

шыуӕлӕр, сыда ахӕр икӕоу зы- кышъуимылӕхӕр?

— Тхъаматӕм шыуепчӕимӕ, кышъуиӕлӕшт, — ылуи, кӕлӕр хӕкыжыкӕм.

Тучаным кыпӕблӕгъӕ кӕ- уцупӕм цыфхӕр троллейбусхэм, автобусхэм, маршруткӕхэм аштылӕхъӕх.

Бӕрӕ кыхыкӕи сомӕ 50 е 100 итӕу билетхӕр кӕзыцӕрӕм зыратыкӕлӕ, гъучым хӕшыкы- гъӕ сомӕ 10-хӕри, нахъ жыгъӕй- хӕри ӕмычӕм зӕрчӕлафӕу кӕ- ритыжыкӕу. Сомы 10-хэм тхылы- пӕхӕри кӕахӕфх, ау ахэм «псӕ ахъмылжыкӕу» ахӕтыр макӕп. Уафӕсакыпӕзӕ, ахыцӕлӕм ӕбгъӕкӕунхӕ фае.

Тыдӕ хъухӕра охытӕ зӕфӕш- хъафхэм сомӕ 10-хӕр, 50-хӕр, 100-хӕр? Мы упчӕм цыфхӕр ӕгъӕгъуӕмӕкы, анахъу сомӕ 10- хӕр зыдӕхъуӕгъӕхӕр, ахӕр кы- рагъӕкыжыкӕштытӕм ашӕл ашӕ- игъу. Тучан зӕфӕшхъафхэм ӕоф ащызышӕлӕхӕрӕм, ахэм япӕцӕхэм, Сӕрбанкым иофис шъхӕлӕ ыкӕи Лӕпкӕ банком яӕофышӕхэм упчӕр афӕдгъӕзӕгъ.

— Сомы 10-хӕр тфимыкӕухӕу кыхыкӕи, — кыпӕиуагъ «Стрел- ка» зыфиӕлӕр тучаным тес бзылӕфыгъӕм. — Мы лӕхъаным тхылышпӕм хӕшыкыгъӕ сомӕ 10-хӕр гъучым хӕшыкыгъӕ- хэмкӕлӕ зӕрӕзблӕхъухӕрӕр тӕшӕ, ау кыдӕкыгъахъӕми япчӕагъӕ псынкӕу кыщӕкӕлӕ. Сӕ кызӕ- рӕсшышӕрӕмкӕлӕ, гъучӕи сомӕ 10 гъожышӕгъӕхӕр бӕмӕ аугъоих, зӕлуагъагӕлӕ. Ар сӕзыгъаӕлӕр сомӕ 500-хӕр, 1000-хӕр гъучӕи сомӕ шшырыпшӕи закӕлӕхӕу афы- зӕблӕтхъунӕу кызӕрӕтфахыкӕ- рӕр ары. Арышӕ, гъучӕи сомӕ 10-хӕр унагъӕохэм банкхэм арылӕхъу ашаӕыгъӕкӕлӕ сенӕгъуе.

Ятӕнӕрӕу тызчӕхъагъӕр унӕ тучаным. Ащи сомӕ 10-хэм ша- цӕкӕлӕхэм тызыщыкӕлӕупчӕм,

бысым бзылӕфыгъӕм кыпӕиуагъ:

— Тучаныр зиӕм ахыцӕ- жыгъӕйхӕри, сомы 10-хӕри — гъучыхъми, тхылышпӕхъми, мафӕ кӕс тучаным ишыкӕлӕгъӕм фӕдиз кыгъотыныр ишыӕрылӕ. Ратыжыкӕштытӕ ахыцӕм пае цӕфа- кӕлӕр лыагъӕу шытынӕу е ӕжӕ- нышӕ, нӕмыкӕи чыпӕи иахыцӕ кышӕаригъӕукъонӕу шытӕп.

Кӕлӕлӕ гупчӕм ит тучан горӕм тыкӕлогъагъ. Мыщ сомы 10-хӕр икӕоу мафӕ кӕс зӕрӕлӕштхэм анаӕ зӕрӕщытырагъӕт зӕпытырӕр кышчытӕуагъ.

— Тхылышпӕи ахыцӕхӕр хъо- кыгъӕхъу, жыы хъуӕгъӕхъу е зӕ- лытхыгъӕхъу кыгъатыхӕрӕм кӕа- хафӕхэм, инкассация тӕшых — банкхэм ятӕтыжыкӕ е амал зӕрӕтитӕкӕлӕ зӕблӕтӕхъу. Сомы 10-р нахыбӕрӕ дгъӕфӕдӕрӕм ащыц, ар уӕлӕ зӕпытын фае. Сӕ сшъхъӕкӕлӕ Сӕрбанкым сыкӕу ахыцӕхӕр кызгъӕукъоухӕу кы- хыкы. Цыфхэм яттыжыкӕштытӕ ахы- цӕжыгъӕйхӕр зӕрӕтитӕ зӕпытым- кӕлӕ сӕры пшӕдӕкыжыкӕ зыхы- рӕр, — кыпӕиуагъ цӕкӕохэм алыплӕлӕр бзылӕфыгъӕм ныб- жыкӕлӕу Иринӕ.

Адӕ сыда Сӕрбанкхэм мы ӕофыгъом кырауалӕрӕр? Гупчӕ Сӕрбанкӕу кӕалӕм дӕтым кызӕрӕщытӕуагъӕмкӕлӕ, ахыцӕ- жыгъӕй ямылӕу кыхыкырӕп. Тучанӕу сдӕч кыбзӕарамыты- жышъухӕрӕм яӕофышӕхӕр ушъхъагъухэм алымыхъухъу, Сӕрбанкхэм яуалӕлӕхэм, яхы- цӕхӕр кӕафызӕблӕхъуным ыкӕи кӕафаукъонхэм фӕхъазырых. Ары пакӕлӕш, ӕжӕ-ӕжырӕу ту-

чанхэм афытӕохъу, ахыцӕ- жыгъӕйхэм афаехэм, кӕкӕлонхъу аӕало.

Сомы 10-хэм ямызакъоу, нӕмыкӕи купӕрӕхӕри жыы хъу- гъӕхъу, бгъӕфӕдӕнхэм темыгъӕп- сыхъажыгъӕхъӕм, хабзӕм ӕгъӕкӕодыжыкӕх.

Джырӕ уахытӕм тхылышпӕи сомы 10-хэм анахыи гъучым хӕшыкыгъӕхӕр нахыбӕ кызӕ- рӕхъуӕхэм зӕкӕми гу лышъу- тӕгъӕн фае. Тхылышпӕи сомы 10-р илӕсныкӕу зӕрагъӕфӕдӕшӕрӕр, гъучым хӕшыкыгъӕхӕр джы нахъ псынкӕлӕхъу (мыонтӕгъухъу) кыдӕагъӕкыкы хъуӕгъӕ, ахэм язе- хъани зедгъӕсэн фаеу шыт.

УФ-м и Гупчӕ Банк и Лӕпкӕ банкӕу Адыгъ Рӕспубликӕм шыӕм итхъаматӕ игуадзӕу На- дежда Павловна Палий кы- тӕиуагъӕр мары:

— Сомы 10-хӕри, чапычи 10-хӕри, зы чапычыри тикъӕра- лыгъо шагъӕфӕдӕх, зӕрӕжыгъӕй- хэм пае хабзӕм ахӕр тырихы- жыгъӕхъу шытӕп.

Тӕ тишӕолӕыр пшӕмӕ, цыф- хэм ахыцӕу агъӕфӕдӕрӕм кы- шышӕидгъаӕлӕрӕп. Жъу хӕкы- рӕм фӕдиз купӕрӕ кӕу кыхы- хъажыкы. Ахыцӕ купӕрӕ пстӕури цыфхэм гупсӕфӕу зӕрӕзӕрагъӕ- кӕлӕштхэм тылӕлӕплӕ, зыӕоф икӕоу зымыгъӕцӕкӕлӕхӕрӕр ары искусствӕннӕу гумӕкыгъохӕр кызыпкыкыхӕрӕр.

Зӕрӕхъурӕмкӕлӕ, ахыцӕжыгъӕй- хӕр кӕарамытжыкышъоу зӕрӕхъу- рӕр зилажыкӕр тучанхэм япӕцӕ- хӕр ары.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

Кыисӕтхыкы, сигъоогогъу

Илӕс кӕс сигуапӕу кыисӕтхыкы лӕпкӕ гъзетыр, сӕгъӕразӕ ыкӕи. Сыда пӕомӕ шыӕныгъӕм исыд фӕдӕрӕ лӕ- ныкӕо пшӕагъӕми, узӕрыгъӕзӕн тхыгъӕ- хӕр инӕкӕлӕбгъохэм арыогъуагъ. Тиadyгъ шӕн-хабзӕхӕр кӕлӕзтыжыгъӕнхэмкӕлӕ «Адыгъ макъӕм» шылажыкӕхӕрӕм ӕо- фышхӕо зӕшлуахы. Лӕшӕлӕгъу пчӕагъӕ- хэм кӕаӕлӕцӕ тинахыжыкӕхэм ахӕр кы- зӕрӕтфаухъумагъӕхэм яхылаӕгъу тхы- гъӕ гъӕшӕлӕгъонхӕр гъзетым кӕхыкӕх. Тӕ, адыгъхэм, тильӕпкӕ гъзет дгъӕ- лӕлӕпӕн фае. Уасӕ фӕтшын фае. Ар унагъом ӕкӕлахъӕм, исхӕр ӕджӕштых. Ащ инӕкӕлӕбгъохэм кӕлӕ горӕ кӕарыпхын плӕкыштыт.

Тишӕныгъӕлӕжыкӕхъу, тикӕлӕгъӕджа- гъӕхъу, цыфхэм шъхъӕкӕлӕфӕныгъӕ зыфашыкӕу Шъхъӕлӕхъо Абу, Блӕгъожъ Зулкӕарин, Шӕшӕлӕ Казбек, Унӕрӕкӕо Мир ыкӕи нӕмыкӕлӕм кӕатхыхӕрӕм сяджӕныр сикӕас. Ахэм лӕпкӕ гъушхо- ныгъӕ кыпхалӕхъӕ, пӕуныгъӕ кӕуачӕлӕ яӕ. Цыфыгъӕ зӕфыштыкӕлӕ дахъу адыгъ- хэм ахӕлыгъӕр кыддугагъаӕло. Адыгъ- хэм яшӕн-зӕхӕтыкӕлӕхэм, гъогуо кӕаӕлӕ- гъӕм, лӕпкыкым ибайныгъӕу ахӕр зӕрӕ-

шытхэм урагъӕгъушшысӕ, узӕрӕадыгъӕм урыгушхоу уашы.

Адыгъ лыхъуажыкӕм яхылылӕгъӕ орӕ- дыжыкӕхъу, пшчыналӕжыкӕхъу, гъыбзӕхъу, кӕз- барыжыкӕхъу пӕуныгъӕ кӕлӕлӕшхӕо зыхӕлӕ- хъу Шъхъӕлӕхъо Абу ӕоф зыдишӕагъӕхэм яфӕшшӕшӕ уасӕ ятыгъуаи, ахӕр лӕпкыкым ибайныгъӕхъу, ихъарзынӕц шышых. Ахэм узӕджӕкӕлӕ, кыбгъурӕло адыгъхэм кынӕу алыӕгъуӕгъӕр, хъазабӕу ащӕчыгъӕр, лы- гъӕу зӕрахъагъӕр, цыфыгъӕу ахӕлыгъӕр зыфӕдизыр, «мыкӕосӕрӕ жъуагъохъу» лӕпкыкым ахӕр зӕрилӕхӕр.

«Адыгъ макъӕм» тхыгъӕ дӕгъуӕбӕ кӕ- хъӕ хъарым, кыным адиштӕу узӕрӕзӕкӕон фаӕм ӕхылаӕгъуе. Тиныбжыкӕлӕхэм на- мысӕу ахӕлӕын, жыым шъхъӕкӕлӕфӕныгъӕ зӕрӕпхын фаехӕр кыхыуытх. Мыхэм ныбжыкӕлӕхэм япӕнкӕлӕ яшлуагъӕ кӕз- кӕлӕшт.

Джы тиныбжыкӕлӕхэм ахӕтых яжыкы- хэм уасӕ афӕзымышыкӕхӕрӕр. Ар адыгъ лӕпкыкым ишӕныгъӕп. Ныбжыи тижыкы- хӕр жыы ӕыгышпӕм ратыштыгъӕхӕп, джы ратых ыкӕи ахӕр нахыбӕ мӕхъу, ар лӕз- шӕу гукъау. Икӕлашхъӕм зыдӕлӕжыгъӕ лӕфыгъӕхэм ижышхъӕм алыгъыжын фае. Телевидениемкӕлӕ кӕагъӕлӕгъогъагъ

лыжышты адыгъхъу жыы ӕыгышпӕм чӕсхъу, язырӕм кӕохӕри илӕу кылуагъ. Ӕжӕ фаеу зыкӕаригъӕшагъӕу кыхыгъӕ- шыгъ. Адӕ сыда ӕбгъӕлӕштыр, унагъом рӕхъатныгъӕ шчыримылӕм? Жыы ӕы- гъышпӕ нахъ шӕодӕгъуоу кыхыкыгъ.

Ижырӕ зӕманхэм зыӕыгъыжыкы зымылӕхӕр гъунӕгъухӕм алыгъыжы- шыгъӕхъу, хъаблӕр зӕдӕлӕзӕ ифӕло-фа- шӕхӕр ашӕлӕштыгъӕхъу. Уижӕ лыгътӕныгъӕ фӕпшын фае. Лыгътӕныгъӕ зӕрылӕ уна- гъом цыфмӕ осӕ ин фашы. Ныжӕ-тыжӕ- хӕр бгъӕлӕлӕпӕнхӕ фае. «Жыыр зыгъа- шӕлӕр цыфмӕ шлу алыгъу», «Жыгъом шхыныр ипкӕу», «Жыы хъурӕр гумах». Джащ пае жӕбзӕ дахӕкӕлӕ тижыкыхэм тадӕжыгъӕгушчы, тижыкыхэм тафӕжы- гъӕсакъ. Зыщыпсӕугъӕ унӕхэм гуфит- шъхъафитӕу ащӕлӕныгъӕ шӕрӕхъ.

Непӕ тильӕпкӕ гъзет ахэм афӕгъӕ- хыгъӕ тхыгъӕхӕр мымакӕу зӕритлӕа- гъорӕм сӕ шъхъӕкӕлӕ сӕгъӕгушӕло. Ахӕр анахъу кӕззытхыхӕрӕр Хъушт Шӕбан, Хъодӕ Сӕфӕр афӕдӕхӕр ары.

Тижыкыхӕр боу лушыгъӕхъу, хӕбзӕ дӕгъу- бӕ ахӕлыгъӕ, джыри нӕжӕ-лужыкӕхӕр зӕрыс унагъохэм а шӕн-хабзӕхӕр арылӕхъу. Ныб- жыкӕлӕм ащ фӕдӕ шӕнхӕр унагъом рилӕа-

гъохъ зыхъукӕлӕ, нахъ зыфӕсакыжыкӕштыт.

Тикъоджӕгъухъу Къат Теуцӕжӕрӕ Гъукӕлӕлӕ Нурбийрӕ гъзетым бӕрӕ кӕзт- хӕх, кӕатхырӕмӕ уаджӕмӕ, шыӕныгъӕм кышчыпшъхъӕпӕштых, ахӕр гурыӕло- гъошлӕхъу, узылӕпӕщӕу гъӕпсыгъӕхъу. Ди- ным ӕхылаӕгъу кӕатхыхӕрӕм ныб- жыкӕлӕхӕр яджӕхэм, ябзӕджӕшӕагъӕхӕр нахъ макӕ хъуштых. Тхъӕшӕлӕшъ- хъуныгъӕм цыфым ыгу мыхъун кы- ригъахъӕрӕп. Ахэм гур агъӕшӕабӕ, гукӕлӕгъур, хъалӕлныгъӕр кыпхалӕхъӕ.

Адыгъхӕр ары гъзетӕу «Адыгъ ма- кӕр» кызыфӕдӕкырӕр, тильӕпкӕ, ти- тарихъ, тинамыс зыфӕлажыкӕрӕр. Ар зы- шышъуыгъӕгъушшӕу «Адыгъ макъӕм» шыкӕлатх. Гъзетым лышъуытырӕ уасӕм нахыбӕу пӕуныгъӕмкӕлӕ кышъотӕ- жыкӕштыт.

«Адыгъ макъӕм» иӕофышӕхэм илӕсыкӕлӕу кыхыӕрӕмкӕлӕ сышъу- фӕгушӕло, псауныгъӕ пытӕ шыуилӕнӕу, кыным Тхъӕм шыушӕухъуӕм, шыуи- унагъохэм шыуадатхъу шыушчылӕнӕу сышъуфӕлӕло.

СТИАШЪУ Нуриет.

Гъӕбжыуаи.

Пэрэныкьо Фиридун тищы-клэгъэ шыпккъэ цыфэу кы-члэкыгъ. Икыгъэ илъэсым ансамблэу «Нэфыр» Търкуем эклор ары ащ нэлуасэ тызы-фэхьугъагъэр. Общественнэ Иофыш, уахътэм дырегъаштэ, дэгъоу адыгабзэр ешлэ. Джары тилъэпкъэгъухэм аджэ Адыге-им икыгъэ цыфхэр Бурса зыкхлэхкэ, зэлуклэгъухэм, ху-рр пстэуми ар зыклахэтыр, бэ зыклишлэрэр. Фиридун кълэм

Лъэпкъым фэгумэкIы

черкес общественнэ движени-ер апэрэу шызэхаштэ зэхьум, Иофыгъом ыгъэгумэкIыхэрэм апэ итыгъ, нэужым Кавказ Ха-сэр зэхэзыщагъэхэм ащыщ.

— Бурсэ нэгырэ мин 60 фэ-диз шпсэу, — кытиуагъ Ф. Пэ-рэныкьом. — Кавказым кы-кыгъэ лъэпкъ зэфшхьафхэри мыщ дэсыгъэх. Тилъэпкъэгъухэр зыгъэгумэкIыхэрэ Иофыгъохэр зэшлохыгъэнхэм пае 1963-рэ илъэсым кавказ культурэм и Гупчэ зэхэтщыгъагъ. Ащ ыуж Кавказым кыкыгъэ цыфхэм тызщызэлукIэн чыплэ тилэ хьугъэ. Я 90-рэ илъэсхэм Кав-каз Хасэ зэхэтщыгъэ, ау адыгэ-хкIхэр эклэ ащ къетцэлэнхэу хьурэп. Иофхэм нахь агъэгумэ-кIыхэу нэгырэ 500 фэдиз тил, лъэпкъ мэфэкI горэ шыцIэмэ, нэгырэ мини 3 фэдиз къекIуаллэ.

ИлъэситIукIэ узэкIлэбжы-мэ, Бурса шыпсэурэ тилъэп-къэгъухэр ары Кавказ ХасэкIэ заджэщтыгъэхэ организацием

ыцIэ Черкес ХасэкIэ зэблэзы-хьужыгъэхэр. НэмыкI чыплэ-хэм ащыпсэурэ адыгэхэмкIэ ар шысэтехыплэ хьугъэ.

Търкуем Кавказым ыльэп-кыкIэ шыцэу шыпсэухэрэм, гушыцIэм пае, чэчэнхэм, да-гыстанхэм, осетинхэм Иофы-гъоу кьалэтыхэрэр зэфэмьдэ-хэу, ахэр зэрэзэшлопхынэу шыцIэ амалхэри зэтемыфахэхэу мэхьу. Охътабэрэ нэмыкI лъэпкъхэм яИофыгъохэм апылхэхэз илъэ-сыбэ зэрэтекIыгъэр черкесхэм кьалэ, джы ежэ ялофхэм ауж итынхэу уахътэ кьэсыгъ.

Черкес Хасэр зычлэ унэр бэджэндэу аштагъ, мыщ цыф-хэр зыщызэрэуэгъоинхэ зал, библиотекэ, кьэшшоплэ класс, пщэрыхьаплэ хэтых. Джырэ уахътэм муниципалитетым ежхэм яеу унэ зытырашIы-хьан чыгу кьафитIупщынэу зэдэгущылэ. Чыгур кьараты-мэ, Черкес Хасэр зычлэтыцт унэ клэу ашыцт.

— Лъэпкъ культурэр чIэты-мынэным ыкIи тищымыгъуп-шэным фэшI кьэшшоплэ ансам-блэу «Бланэ» зыцIэу зэхэтщы-гъэм клэлэцIыкIу шэ пчъагъэ кышышыуагъ. Ахэм ащыщхэр хэкужым кьакIохи, адыгэ культурэм ифестивалэу кьалэу Мыекъуапэ шыкIуагъэм хэлэ-жыагъэх.

Хасэм хэзыщагъэхэм ащы-цэу Фиридун ылыгъатэрэр янэ-жэу Мылунинэт, ар сабыеу Търкуем ащэгъагъ. Търкуем кьожыгъэгъэ нахьыжхэм хьа-забэу ащ ралъэгъуагъэр Фире-дун шыгъупшэн ылыгъахэрэп.

— Сэ псэупIэу Саваш сы-кышыхьугъ, — ело ащ. — Кытпэгъунэгъухэу адыгэ чы-липлэ фэдиз шыс, ахэм ацIэхэр картхэм тыркубзэкIэ арытха-гъэх, ау ежхэр япсэупIэхэм ШынджыекIэ, ОчэпшыекIэ, ТэхьутэмыкьуаекIэ, Хьати-кьуаекIэ, ТыгъужькьуаекIэ, нэмыкIцIэхэмкIи яджэх.

Адыгэу мыщ шыпсэухэрэр, хабзэ зэрафэхьугъэу, мэкъу-мэщым пылтых. Ау уахътэр зэхьокIы. Лъуж зэкIэлыкIохэр зыгъэххэгъэ отраслэр джы нахь кьелыхыгъ. Черкес ныб-жыкIэхэр кьалэхэм ащыпсэун-хэу, еджэнхэу е бизнесым пы-хьанхэу чылэхэм адэкIыжы-хэзэ макIох.

Ежэ Фиридун исабынгъом кыщегъэжыагъэу адыгабзэр зэришлэщтыгъэр ыкIи дэгъоу зэригъэфедэщтыгъэр кыти-луагъ. Ау, гукъаоми, ишхьэ-гъусэрэ ежыррэ ясабийхэр зэ-рэфехэм фэдэу адыгабзэкIэ еджэхэу ыкIи гушыцIэхэу рагъэ-сэшугъэхэп. Яплорэр зэхашIы-кIы, ау кьаложышхурэп.

А хэукъоныгъэр ыгъэтэрэзы-жыным фэшI икIалэ еджэныр кызынухькIэ Адыгэ Республи-кэм кыщэнышп, ныдэльфыб-зэр ригъэшлэнэу Фиридун игу-хэлэ.

НЫБЭ Анзор.

Шъачэ — Бурса — Ине-гуль — Шъачэ.

ЩысэтехышIэ унагъу

Кьэралыгъор кызыщегъэ-рэр унагъор ары. Зыбзэ зыгъэ-льаплэу, зиунэгъо Iужу зэдэ- Iужэ шысэтехыплэ хьугъэмэ ащыщ Емыж Байзэтрэ Сафы-етрэ (гъэшIобзэ цIэ тедзэу Са-фьет илэр Кукул) яунагъо. Бай-зэтрэ Емыж Сахьидэ ыпхьоу Сафьетрэ (зэшхьэгъусэ хьу-гъэ нэгыритIур зэлэкъоцIэ-гъух) ныбжыкIэ дэдэхэу кьэ-зэрэщагъэх: Байзэт илъэс 22-м итыгъ, Сафьет илъэс 17 хьу-гъагъэп. Кьиныгъуабэмэ апэ-шIуекIуагъэх, жьышхьэтхэжэ зэдэхьугъэх.

Унагъом ыльапсэ хьуль-фыгъэр арышп, Байзэт янэжэ-ятэжхэмкIэ ситхыгъэ кьез-гъэжэ. Емыж Уцужьыкьорэ Едэпсыкьоешхом шыцэу Лытцэкъо Индрыс (икьоджэ-гъухэр ХьаджэкIэ еджэщты-гъэх) ыпхьоу Хьалимэтрэ псэ-огъу зэфэхьугъагъэх. Хьалимэ-ти цIэ тедзэ илагъ, аскъэлаехэр ЦацэкIэ еджэщтыгъэх. Уцужьыкьорэ Хьалимэтрэ яунагъо кьуишп (Хьис, Мос, Абубэ-чыр) ыкIи пхьуйтIурэ кьыхьогъагъ. Пхьу нахьыжым КIаку ыцIагъ, (цIыкIузэ лагъэ), нахьыкIэм Хьанмелэч (аскъэ-лаехэр зэреджэщтыгъэхэр Да-дыу). Зоошхом ыпэкIэ унагъор ыльэ теуцуагъэу, кIалэхэми аныбжэ икьугъэу, ашхьэ илоф ашIэжэу, шыцIэныгъэм чыплэ дэгъу шаубытыгъэхэу шытыгъ. Хьисэ кьоджэ советым итхьа-мэтагъ, ащ зы кьорэ — Ас-льамбий, зы пхьурэ — Асы-ет илагъэх. Хьанмелэч заом игъоми, зооуж илъэсхэми «ста-хановцагъ», звеньевой цIэрылоу шытыгъ. Заом ыпэкIэ Адэмые унагъо щышIагъ, зы кIалэ Ас-льан ыцIэу илагъ. Абубэчыр Совет хабзэм иапэрэ кIэлэ-егъаджэмэ ащыщыгъ, зы пхьу нахьы илагъэп, ащ Роз ыцIагъэр.

Лпакъор лызыгъэкIотагъэр Мос ары. 1914-рэ илъэсым Емыж Уцужьыкьорэ Хьали-мэтрэ яунагъо яплэнэрэ са-быеу шъао кьыхьуагъ, ащ Мос фаусыгъ. Ар сабий хэхьогъо-шIоу, кIочIэшхоу шытыгъ. КIэ-лакIэу ИофшIэныр ригъэжыагъ, колхозым икузэкIэт ылыгъыгъ. Заор кызыщегъэным шъэуи-

щымэ, Ахьмэд, Хьазрэт, Байзэт ятагъ. Япллэ-нэрэ шъаоу Юрэ янэ ышпэ джы-ри хэлъыгъ. А лъэхьаным Мосэ иунагъокIэ кьутырэу Кар-цевым шып-сэу щытыгъэ. Икьоджэ гупсэ хаплэ кьащы-Ихыгъэу ежэ-ежырэу унэ ышIынэу ри-хьухьы, пкьэу-хэр ыгъэуцу-гъэх, чыифыр ыгъэхьазырыгъ, шIыхьафкIэ унэр (шыпэир) аригъэигъэ кьод-дэу зоошхор кьэжыагъ. 1941-рэ илъэсым апэдэдэ заом клонэу кыызэджагъэхэм Мосэ ахэфагъ. Ишъуз-кIалэхэр янэ дэжэ кы-щэжыкыи, зэо фыргынэм ежыр кIуагъэ. Ныбжыи ащ теплэ-жыгъэхэп: 1943-рэ илъэсым зыщыкIодыгъэр амышIэу Хьа-лимэт тхьыл кьыфэкIуагъ. Ыгъэягъ. Ау ным игугъэ зы ма-фи чIинагъэп, сыдрэ кьогъуип Мосэ кьыкьокIэу кьышыхьу-щтыгъ. Мосэрэ Хьалимэтрэ яятлонэрэ кIалэу Хьиси зоошхом шыфэхыгъ, ар летчыкыгъ.

Кьэралыгъоу заом илыгъэ зыщыкIорэм шыпсэурэ цыф-хэм хьазабыр зэдырай. Зооуж илъэс хьылэхэри ащ фэда-гъэх. Тхьэр зэбгыгъэ Хьали-мэт заом тырихыгъэ кьо чьэпхыгъитIумэ ясабий ибэу ыпIужьхэрэм ащыщхэри ас-къэлэе кьэхалэхэм шызэгуйль-хьагъэх: Мосэ икьуйтIоу Хьаз-рэтрэ Юрэрэ, Хьисэ ыкьо закьоу Аслъанбий. Сыд фэди-за цыфым ыгу дэхьыкIын ылыгъыштыр?

Мосэ иунагъо кьыфэдгъэзэ-жыны. Ыкьо нахьыжэу Ахь-мэд ыныбжэ икьугъ, унагъо ышIагъ, ау сабым инасып хэлъыгъэп. Мосэ илэуж лы-зыгъэкIотагъэу, ыцIэ рязыгъэ-

Иожьырэр ящэнэрэ ыкьоу Емыж Байзэт ары. 1937-рэ илъэсым ар кьэхьугъ, кIалэу ИофшIэныр ригъэжыагъ. Пэнэжыкьуае кьышызIуахыгъэ тракторист курсыр кьыухи, илъэс бэклаерэ а сэнэхьатым рылэжыагъ. Нэужым былымыхьоу а колхоз дэдэм (Кировым ыцIэкIэ шы-тым) шылэжыагъ. ПстэумкIи илъэс 42-рэ хабзэм фэлэжыагъ. Ишхьэгъусэу Сафьети илъэс 32-рэ хабзэ ИофшIэныр ыгъэ-цэкIагъ. Хэтрэ бзыльфыгъэкIи ащ фэдиз илъэсхэм хабзэ Иоф шIэныр макIэп, унэгъо хьыз-мэтыр зылыгъ бзыльфыгъэу, ишхьэгъусэ нахь Iэпылэгъу зымылэу, сабыитфым янэкIэ ар бэдэд. ЗэшхьэгъуситIур зэдэ- Iужьхэу, шхьэкIэфэныгъэшхо зэфашIэу зэрэзэдэшыцIэшъу-гъэхэр ары якIалэхэр шыцIэны-гъэм игъоу нэф (Тхьэм ыуж кьызынэкIэ) тезыщагъэхэр. ЦыкIуи ини афэлэкIыштыр ашIэщтыгъэ, зэдэлэпылэжы-щтыгъэх. Арэуштэу шымытэу Байзэт ыдэщтыгъэп. Сабий-хэм яеджэн кьыпызырэ уахъ-тэм унэгъо Иофыр агъэцакIэ-щтыгъэ.

Байзэтрэ Сафьетрэ яльфы-гытIи унэгъо дахэхэр ашIа-гъэх. Анахьыжэу Аскэр Крас-нодар дэт мэкъумэщ технику-

мышленнэ техникумр кьыу-хыгъ. Кьуиш иI: Руслъан, Адам, Аслъан. Бжыхьэкьо-якIэм шпсэу. Юрэ шоферэу Мыекъуапэ Иоф шешIэ. Зы пшъашьэ иI — Аидэ. Светла-нэ Москва дэт гьомылэпхьэшI институтыр кьыухыгъ, зы пхьурэ — Джэнэт, зы кьорэ — Иляс илэх. Адам Мыекъуапэ дэт технологическэ институ-тыр кьыухыгъ, кьуйтIу иI — Алан, Амир. Светлани Амири Инэм шпсэуэх.

Зэшхьэгъусэ хьурэ нэгы-ритIумэ язэу негъэрэ хабзэмкIэ лъэпкыр лызыгъэкIуатэрэр хьульфыгъэм илакьу — ыльэ-кьуацI ары. Байзэт иуэз шыгъэ дэпкъым дышгъэпс зэгъэшъо-гъэ рамэ кIэракIэм дэтэу су-рэтыхьо пылагъ, ащ Емыж Бирам илакьо кьызытекIы-гъэр таблицэ шыгъэу ит. Би-рам ыкьомэ ащыщ Байзэт ятэжэ пIашъэу Хьанэшъур. Хьанэшъу ыкьу Байзэт ятэ-жэу Уцужьыкьо. Уцужьыкьо Мос Байзэт ятэр. Емыж Би-рам кьыщегъэжыагъэу Байзэт ильфыгъэхэр, икьорыльфхэр хэтхэу таблицэм кьызэрэхафэ-хэрэр пчъагъэмкIэ 15. Байзэт иунагъокIэ кьэбжажэу Бай-зэтрэ Сафьетрэ яльфыгъэхэр 5, кьорыльфхэр 6, пхьорэпхьэр

4 мэхьух. Тхьэм бэгъашIэ ешIых. Байзэт ишхьэгъусэу Сафы-ет бзыльфыгъэ кьызэрыкIу, кьурIэнадж. Ащ дакIоу шIэ-ныгъэфабл. ИныбжыкIэгъум былымэхьо фермэм учетчицэу Иоф щышIагъ. Бзыльфыгъэ нэ-утхэ чаныр колхозым илэшъ-хьэтетхэм Мыекъуапэ дэтыгъэ мэкъумэщ техникумым еджа-кIо агъэкIуагъ зоотехник сэнэ-хьатыр кьызылэкIигъэхьанэу. Пенсием окIофэ шытхьу хэлъэу ары Иоф зэришIагъэри. Зэшъ-хьэгъуситIури а зы фермэм те-тыгъэх, япшгъэрыльхэр дэгъоу зэрагъэцакIэхэрэм пае шIухьаф-тынхэр колхозми, районми кьа-ратхэу бэрэ кьыхэкIыгъ. Нэгы-ритIури «ИофшIэным ивете-ран» хьугъэ. Сафьет кьэбзэ-льабз, унэгъо хьызмэтыр дахэу зэрехьэ, халат фыжыр шыгъэу былымхэм яфэлэ-фашIэхэр егъэцакIэх. Аскъэлэе мэщытым кьэкIоллэрэ динлэжэ быслыгъ-мэнхэм яныбджэгъушIу. Ижы-кIэ адыгэхэм кьагъэкIыштыгъэ Iзэгъу уцхэм дэгъоу ахешIы-кIышп, ишIэныгъэхэмкIэ игуа-пэу адэгъуащ.

Цыф ибэр шыцIэныгъэм еп-сыхьэ, хьупхьэ мэхьу. Сафьет пшъэшъэ ибагъ — ятэ зэлIэм илъэситIу ыныбжыгъэр. Кы-кIэлыкIорэ илъэсым яни ду-наим ехыжыгъ. ЗыпIужыгъэ янэжэ-ятэжхэу, ятэшыпхьухэу, нэмыкIэхэу дахэ кьызылуагъэхэр зэшхьэгъусэхэм шIукIэ агу кьинэжыгъэх, афэразэхэу гушыцIэ фабэхэр афалох.

«Пчэгъу закьо зэдэчIаси, унагъо зэдэшIагъ» зыфилорэ адыгэ гушыцIэжыр Байзэтрэ Сафьетрэ яхьыллагъ. Яшагу чырбыщ унитIу дэт IапIэкIэ ушъагъэу. Пщэрыхьаплэр шъхьа-фы, кьакьырыри, гаражыри чыр-быщым хэшIыкIыгъэх. ЗэкIэри IупкIэ-лъапкIэу зэкIэшIыхьагъ. Аферым, зэшхьэгъусэхэр. Шъу-псаоу, шъуиульфыгъэхэм янасып шыульгъоу Тхьэм шъуиушIэ-ныгъэ кIыхьэ ешI.

ЕМЫЖ Муслымэт.

КIэлэегъэджэ ИофшIэным иветеран.

Сурэтым итхэр: Емыж Бай-зэтрэ ишхьэгъусэу Сафы-етрэ.

■ «ІЭНЭ ХЪУРАЙ»

НЫБЖЫКІЭХЭР УХЪУМЭГЪЭНХЭР — ПШЪЭРЫЛЪ ИН

АР-м и Лъэпкъ библиотекэ, правовой информацийккэ гупчэу ащ иІэм Іоф зыдашІэрэ Программэм ишапхъэ итэу «Цыфхэм яправовой культурэ зыкыгъэІэтыгъэныр» ыкІи «АР-м шызэрэхъэрэ мыхъомышлагъэхэр дэгъэзыжыгъээнхэр» зыфиІоу 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателытагъэмкІэ Іофтхъабзэхэр гъэцкІагъэ зэрэхъухэрэр зыщызфахысыжыгъэ «Іэнэ хъурае» тыгъэгъазэм и 9-м зэхашъагъэ.

2009-рэ илъэсым кышсегъэжыгъэу, законностыр агъэпгъэзэ, кыхагъэщыгъэу, агъэнэфагъэу, анахъ зыгъо Іофыгъоу алытагъэу зыдэлажыжыгъэу ащыщ ныбжыкІэхэм яправовой культурэ ыкІи яправовой зэхашыкІ зыкыгъэІэтыгъэныр зэрифэшъуашъу ащ Іоф дэшІэгъэныр.

Сыд фэдэрэ уахыти ныбжыкІэ пІуныгъэр анахъ мэхъанэ зІІэу кызэрэнэжыгъэр, обществэм ащкІэ пшъэдэжыгъэ ин ыхъу зэрэщытыр кІигъэтхъу зэхакъэр гъэпсыгъагъэ. «Іэнэ хъурае» темэ шъхъаІэу иІагъэр **«НыбжыкІэхэр бзэджэшІагъэхэм апышагъэ зэрэхъухэрэм епхыгъэ Іофыгъохэр: ахэр дэгъэзыжыгъээнхэмкІэ амалэу шыІэхэр»** зыфиІорэр ары.

АР-м культурэмкІэ, гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэмкІэ министрствэхэм къарыкІыгъэхэр, АКЪ-У-м, Прокуратурэм, Госнаркоконтролым, МВД-м, быслыгъэмнхэм я ДиндэлэжъапІэ, православно чылысым, АР-м иветеранхэм я Совет, АР-м ибзылфыгъэхэм я Союз, АР-м ныбжыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет, АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зепхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет, экстремизмэм пэшІуекІогъэнымкІэ гупчэм яІыкІохэр, сабыибэ зыпІурэ унагъохэм ащыщхэр, журналистхэр, апшъэрэ ыкІи гурыт еджапІэхэм ащеджэхэрэр Іофтхъабзэм хэлэжыагъэх.

«Іэнэ хъурае» кызыІуихыгъ ыкІи зэришагъ Лъэпкъ библиотекэм правовой информацийккэ гупчэм ибиблиограф шъхъаІэу **Емыж Аминэт**.

Правовой къралыгъом ихъоныгъэкІэ, граждан обществэр псыхъэгъэнымкІэ ыкІи Урысыем лъэпкъ зэгурьІоныгъэ илгынымкІэ нэгырэ пэпчъ культурэшхо хэлъын зэрэфаер ащ игушыІэ шыкІыгъэтхыгъ. ОбществэмкІэ мэхъанэ зІІэ принципхэр, закон шъхъаІэхэр тэрэзэу мыухъумагъэхэу цыфым ифитыныгъэ ыкІи ишъхъафитыныгъэ шІуагъэ хэлъэу ыгъэфедэнхэ зэримылъэкІыщтыр кыІуагъэ.

Ащ ыуж доклад шъхъаІэу **«О мерах по предупреждению и пресечению административ-**

ных правонарушений и преступлений несовершеннолетних и молодежи» зыфиІорэр АР-м ипрокурор иІэпыІэгъу шъхъаІэу Гук Василий кышшыгъ.

Уахътэр нахъ хэкІуатэ къэс пІуныгъэр нахъ хыббэй зэрэхъурэр, ащкІэ унагъом, нахъыжхэм, ны-тыхэм, еджапІэм, къралыгъом фэныкыгъэ-чІэнагъэхэр зэрІэхэм къащыуцугъ. КІэлэцІыкІухэр джырэ мафэхэм урамым зэрипІухэрэр, зыкІырыпІыгъэр шысэ дэгъухэр зэрэмакІэхэр, мыхъушъэу, ямыщыкІагъэу, къашъхъамыпэщтыр тыдэкіи — шыІэныгъэми, экраными, урамыми зэрэщальгъуэрэм зэригъэкІодыхэрэм анаІэ тыраригъэдзагъ. Ауми, ежъ-ежы-

агъэфедэу, зэщыгъобэлэрэгъыгъо ямыІэу пІугъэнхэ ыкІи гъэсэгъэнхэ зыкІыфаехэр.

БзэджэшІагъэхэм мы дунэе Іаеи хэти ашыуухъу-мэныр Іофышху, ау ащ зыкыбегъэгъэштэнэу шытэп. Мы ІофыгъомкІэ хэкІыпІэ амалэу шыІэхэр бгъэфедэхэзэ, «лъэпаохэрэр» шыІэныгъэ нэпкъ тэрэзым къепщэлэжыныхэ зэрэфаер реабилитационнэ гупчэу **«Единство»** иІэшъхъэтэгъу **С. Бакулиным**, наркотикхэр кызырэкІокІыхэрэм лыплъэрэ къулыкъум АдыгеймкІэ иотдел ипащэу **А. Руденкэм**, АР-мкІэ зыныбжъ имыкІыгъухэрэм Іоф адэшІэгъэнымкІэ отделым иин-

кызытетымыгъаІоу, ныбжыкІэхэр армэуегъэм, бзэджэшІагъэхэм апэчыжыгъэхэу пІугъэнхэр, гъогу тэрэз тешэгъэнхэр, еджэным егугъунхэ зэрэфаехэр, ащкІэ ны-тыхэми, кІэлэегъаджэхэми къатэфэрэр ашІэу, гъунэ алыафыныр, еджапІэхэр кызаухыкІэ зэрагъэгъотыгъэ сэнэхъатымкІэ Іоф ашІэн амал афыхъыгъэныр арых. Цыфыр Іофым зэриузнкІырэм, зэрипсыхъэрэм, Москва зэкІом, Урысыем и Президентгъу Д. Медведевым ежъ ышъхъэкІэ Емы-

сакъэу бджын ыкІи нахъышІоу хэтыр — лыгъэр, цыфыгъэр, ныбджэгъуныгъэр, кърарыр псыхъанхэр мэхъанэ зІІэу ылытагъэх.

АР-м ныбжыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет испециалист-эксперт шъхъаІэу Зоя Петрашевам гъогу пхэндж теуцохэрэ ныбжыкІэхэм анахъу кыагъурэр зыгорэ ашІогъэшІэгъонэу, агукІэ зы нэфынэ горэм кІэгущІухэу ефаехэр зэрэщымытхэр арэу кыІуагъэ. Ухэтии угуи, пшъхыи зэдбгъэзорышІыжыныр, ор-орэу узфэсакыжыныр, мытэрэз кыпхъагъэмэ, дэгъэзыжыныр пфэуыкІоцІыщтыми, кыпфэгумэкІхэрэм амакъэ зэхэпхэу, плъэкІ епхыІлэнышъ, зыкыбегъотыжыныр фаеу ылытагъэ.

Унэгъо Іужыу зІІэу, ежъ ибынхэм анэмыкІэу, сабыибгъу къаІызыхыгъэу зыпІурэ Александр Степановым кызырІуагъэмкІэ, цыфыр цыфы хуынымкІэ анахъ уасэ зІІэу шІулъэгъур ары. Шуй, пшІи уафэсакъэу, нэмыкІысэр уухъумэу, бгъэгущІоу пІуныгъэм иІоф зэшІопхын фаеу ылытагъэ.

Зыгъо Іофыгъо инэу «БзэджэшІагъэхэм апышагъэ хъугъэ ныбжыкІэхэр гъогу тэрэз тешэжыгъэнхэр» зыфиІорэ темэмкІэ «Іэнэ хъураеу» Лъэпкъ библиотекэм шызэхашъагъэхэм игухэлъ зэшІуихыгъэу плытэн плъэкІыщт. ТхыамыкІагъо хэфэгъэ нэгырэ пэпчъ пІэ фэпщэин, зэримызакъор, хэкІыпІэ зэрэщыІэр, цыхъэ зэрэфэпшІырэр, ищыкІэгъэ ІэпыІэгъу зэригъотыщтыр, ежыри ышъхъэ фэгумэкІыжыныр, зыкыгъотыжыным кІэгущІыныр къэуцугъэ Іофышхом изэшІохынкІэ апэрэхэу зэрэщытхэр шызэхафыгъэх, ахэмкІэ гупшысэ зэфэхысыжыгъэр ашІыгъэх.

Охътэ лыем, ІофмышІэным цыфыр зэрагъэкІодырэр, ини цыкІуи, хэти фэлъэкІыщтыр ышІэн зэрэфаер шыкІыгъэныгъэ.

Пуныгъэм готэу ныбжыкІэхэм шІэныгъэ аІэкІлэхъэгъэн зэрэфаер, джашыгъум хэпшІыкІэу ядунэепІыкІэ зэлэхъугъэ зэрэхъуштыр, якультура, яІыфыгъэ зыкызэралэтыщтыр мызэу, мытІоу хагъэуэфыкІыгъэ.

Къэралыгъор унагъом фэгумэкІыныр, ащкІэ фэныкыагъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэри мы Іофыгъор зэшІохыгъэнымкІэ зишІуагъэ къэкІонэу алытагъэ.

КІэкІэу къэпІон хъумэ, «узэделэмэ, къушъхъэри бгъэкощын» зэралоу, хэти фэлъэкІырэмкІэ мы Іофым хэлэжыгъэн зэрэфаем дырагъэштагъэ.

МАМЫРКЪО Нурмет.
Сурэтхэр Іэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

рэу дэгъумрэ дэимрэ зэхашъхъафыкІэу есэньхэр, зыкыаухъумэжынымкІэ апэрэу ылытагъэ. Мыхъуштыр Ізегъэ-бзэджагъэр земыгъэубытэу шыбгъэзыешъуныри лыгъэбэ.

Ау шыбгъэзыен плъэкІыщтэп мы лъэхъаным ныбжыкІэхэр етІупшыгъэу бзэджэшІагъэхэм ахэшагъэ зэрэхъухэрэр. ГухэкІми, хэгъэгущоу Урысыем ыщчырэ тхыамыкІагъохэр ти Адыгэ Республики кышсэхъух. Наркотикхэр зыгъэфедэхэрэр, шъон пыгъэр зыупІыкІухэрэр, акъыл утэшъуагъэкІэ бзэджэшІагъэхэр зышІхэрэр бэ зэрэхъугъэр хэткіи шъэфыжъэп. А зэкІэм, къапкырыкІэу ныбжыкІэхэм япсаныгъэ утын ин телы мэхъу.

Сыдзущтэу а тхыамыкІэгъо отэрэу зыІуекІэхэрэм кІэлакІэхэр ашыуухъумэштха?

Мы упчІэм джэуап ратыныр ары «Іэнэ хъурае» шызІуекІагъэхэм мурадэу яІагъэр.

ЕшІа сабыим е кІэлэцІыкІум зы тутын ешъогъум е аркъ ехъумпыгъом кыкІэлъыкІон ылыэкІыщт мэфар? ЫшІэрэп. Джары тхыамыкІэгъо жъалымыр зыхэлъ «шэнаутхэр» ашІэхэу, ахэм апкъ кыкІырэ хъазабэу «сымаджэ хъурэм» ыщчырэр зэхашІэу, зэхакъэу, ашъхъэкІэ зыфэсакыжыгъэхэу, уахътэр шІуагъэ хэлъэу

спектор шъхъаІэу **С. Гетманскэм** кыралотыкІыгъэх. Анахъэу унаІэ зытебгъэтын фаеу алытагъэхэр «узым» зэлышІагъэхэр арых. Хэти шыгъупшэ мыхъуштыр цыфыпсэр уухъумэныр ухэтии пшъэрылъ инэу, Іофыгъошхоу зэрэщытыр ары.

АР-м ыкІи Пшызэ шъолъыр ащыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиеу Емыж Нурбый ипсалъэ гумэкІымрэ гукІэгъумрэ кыхэхъхэу гъэпсыгъагъэ. Тхъэм кыгъэшыІыгъэ нэгырэ пэпчъ иІыфыгъэрэ икыІэрагъэ ымыхъожыгъэ псэуным мэхъанэшхо зэриІэм кІигъэтхыгъэ. Цыф зэхэди, лъэпкъ зэхэди пшІынхэу зэрэщымытыр, унагъом исхэри, хэгъэгум шыпсэурэ цыф лъэпкъ пстэури зэгурьІохэу, зэфэгумэкІыжыгъэу шыІэнхэ зэрэфаер ащ кыІуагъэ. АР-м цыф лъэпкъ пчъагъэ мамырныгъэ, лытэныгъэ, зыкІыныгъэ азыфагу иІыгъэ зэрэщызэдэпсэухэрэр насымыгъэ инэу ылытагъэ. Унагъор тыухъумэмэ, ныбжыкІэ пІуныгъэ-гъэсэныгъэм тыдэмышъхъахэу хэти тыдэлажыгъэмэ, хэгъэгущоу Урысыем изыкІыныгъэ нахъ зэрэпгъэгъыгъэ, тинеушр мафэкІэ гугъапІэ зэрэтиІэщтыр кыІуагъэ.

«Іэнэ хъурае» зытегушыІэрэ зыгъо ІофыгъомкІэ анахъ мэхъанэ зэритыгъэхэр Іэпэдэлэлыгъэр

жым мыхэр зэрэфыриІотыкІыгъэхэм, кызырэдэригъэштагъэм ягугъу кышІыгъэ. ІофымкІэ опытышхо зІІэ хуугъэхэм зыгагъэуонхэшъ, ныбжыкІэхэр ІофшІаІэм фагъэсэнхэ зэрэфаер анахъэу Емыжым кІигъэтхыгъэ. Илъэс 70 — 80 зыныбжэ пенсионерхэр яунэмэ зарыгІысхъажыгъэхэ, испециалист ныбжыкІэхэми ІофшІапІэхэр кын хэмылэу зэрагъотыщтыр кыІуагъэ. Къольхъэштэным, хэбзэнчъэ зекІуакІэхэм ябэныгъэн, альапсэ кІэуыгъээн зэрэфаер, ахэм обществэм изыкІыныгъэкІэ ягъэ кызырэкІорэр муфтиим хигъэуэфыкІыгъэ, ау узэкъотэу, узэфэгумэкІэу узэдэпсэумэ, мыхъуштыр ипкІыкІын зэрэплъэкІыщтым ицыхъэ телъ.

АР-м иветеранхэм я Совет итхъаматэу Генрих Барташук игушыІэ кыхъэщыгъэ наркоманиер охътаІэм иузыгъо Іаеу зэрэхъугъэр, ащ хэти темыбгъу-кІоу, шыІэ амалхэр етхыІлэзэ тыпэшІуекІон зэрэфаер, кІэлакІэхэр бзэджэшІагъэхэм апэчыжыгъэхэу ыкІи гъогу пхэнджыр хахыгъэми, кытепшыжыгъэнхэр, унэгъо кІоцІ къодыр арымырэу, къралыгъом ипшъэрылъ инэу зэрэщытым кІигъэтхыгъэ. УиблэкІыгъэ пшІэн зэрэфаер, тарихыр умыгъэмысэу, уфэ-

Щэджэгух, адыгабзэри щызэрагъашІэ

Ныдэльфыбзэм фэгъэхыгъэ зэхыхъу Мыекъяупэ ия 5-рэ еджэпІэ-гимназие щыкІуагъэм ублэпІэ классхэм ащеджэхэрэр хэлэжыагъэх. КІэлэгъаджэу Ожъ Нахъмэт джэгукІэ гъэшІэгъонхэр зэхыщагъэх, адыгъэбзэ алфавитым хъарыфэу, макъэу хэтхэм къапкырыкІыхэзэ, зэгъэпшэнхэр ашыгъэх, кІэлэцІыкІухэр усэхэм къяджагъэх.

Зэхыхъэр зауылэм кІэлэгъаджэм темэр къыгъэунэфі, зоопаркым кІохэрэм фэдэу къэбархэр къылотыгъэх. «Ащ тынэсыным пае гушыгъэхэр зэдгъэшІэнхэ фае», — къыІуагъ Н. Ожъым. Пшысэмэ ащыщ пычыгъохэр къаІуатэхэзэ, урокыр лъагъэ-кІуатэ. «ПІэлэ пІыжыкым», «НэгъуычІыцэ ныом», фэшхъафхэм яхъылІагъэхэр урокым къыщагъэлэгъуагъэх. Гушыгъэ щырохэр, гушыгъэхэр кІэлэцІыкІуэм къаІуагъэх.

«Гушыгъэ дахэр шъоум нахъ

ІэшІу» кІэлэгъаджэм къыІуи, ащ кІэлэцІыкІухэри къытегушылагъэх. Орэд цІыкІухэр щыжыынчыгъэх. Зэхыхъэр зыщыкІогъэ классыр сурэтхэмкІэ агъэкІэрэкІагъ. Урысыемрэ Адыгеимрэ ябыракъхэр шалэтыгъэх. КІэлэгъаджэхэр, еджапІэм ипашхэр, кІэлэеджакІохэр зыкІуэм къырагъэблэгъагъэх. КІэлэеджэ-кІо нахъыжхэр театрализованнэ къэшІынхэм ахэлэжыагъэх.

ЕджапІэм ипашхэм ащыщхэр Къушхъэ Саидэрэ Надежда Ланкинамерэ къызэраІуагъэу, ащ

фэдэ зэхыхъэхэр мымакІэу зэхыцэх. ЛъэныкІо зэфэшхъафхэр яІэу кружок 22-мэ Іоф шашІэ. КІэлэеджэ-кІо 300 фэдизмэ яшІэ-ныгъэ ащыхагъахъо. Урысыбзэр, адыгабзэр, инджылызыбзэр, французыбзэр еджапІэм щакІух. Адыгабзэм изэгъэшІэн мэхъанэу ратырэм зыкІыІэтыгъ, зэнэкІо-къухэр зэхыцэх.

Адыгэ Республикэр илъэс 20 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэу сочинениехэр атхыгъэх. Адыгабзэ-кІэ ягушысыхэр къызыІотыкІыгъэмэ шІэныгъэ дэгъухэр къэзыгъэлэгъуагъэхэр къахэкІыгъэх. Апэрэ чІыпІэр яенэрэ классым щеджэрэ Дзыбэ Суандэ ыхъыгъ. Тигран Матхасян, Къулэ Анжелэ, Къуижэ Джэнэт яІонэрэ чІыпІэр афагъэшІошэгъ. Мырзэ Суандэ ящэрэ хъугъэ.

Кружокхэм яІофшІакІэ зэфыхысыжынышх, егъэджен-пІуныгъэ Іофыр нахъышІоу зэхыцэгъэным фэшІ унэшІо хэхыгъэхэр рахъухъашхэу Надежда Ланкинам къытыІуагъ.

КЪАТ Алы.

Сигуапэу седжагъ

Адыгэ къэралыгъо университетыр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм ипэгъокІэу Блэгъожь Зулъаринэ «Из истории Адыгейского государственного университета» зыфілорэ тхылъыр къыдигъэкІыгъ.

мышхъахыгъэу Іоф зышІэщтыгъэхэм къаегушыгъэ. Нэутхагъэрэ сэнатушыгъэрэ зыхэлэ студентхэм ацІэхэри тхылъым къыщелох. Гъэхъагъэу университетым иІэхэми нэлүасэ тхылъеджэхэр афэшІых.

Сэ Адыгъкълэ нублэпІэ еджапІэу N 6-м сырипаш. ТиеджапІэ кІэлэгъаджэу Іоф шызышІэхэрэр, зэкІ пІоми ухъукощтэп, зыщеджагъэхэр ыкІи къаухыгъэр Адыгэ къэралыгъо университе-

тыр ары. ШІэныгъэу тиІэм, тисэнхъат шІу дэдэ зэрэтлэгъу-рэм, методикэу тІэкІэлъым, гъэхъагъэу тиІэмэ лъапсэу афэхъугъэм якъежыапІэр зэкІэ тиуниверситет етэпхы. Тезыгъэдджэгъэ кІэлэгъаджэхэу Блэгъожь Зулъаринэ, Шъхъэлэхъо Абу, Шъхъэлэцэ Минэ, Тамбий Джантыгъэ, Жъэжъэ Дариет, Лилия Шербашинар, Алла. Перскаяр, Багъырэжъо Хъазрэт, ХъапэкІэ Сарэ, нэмыкІхэу къыддэлэжыагъэхэм тафараз ыкІи ахэм ягугъу шІукІэ тэшІы зэпыгъ.

ТиколлективкІэ гопэшхо тшыхъугъэ тиеджапІэ фэгъэхыгъэ статья Блэгъожь Зулъаринэ итхылъ къызэрэдхъагъэр. Сэ сшхъэкІи, къыздэлажэхэрэм ацІэкІи шІу дэдэ тлэгъоу, дгъэлапІуу ти Адыгэ къэралыгъо университет игъэхъагъэхэр нахъыбэ хъухэу, наукам шыкІтэгъэ лъагапІэхэм ахэхъо зэпыгъэу дахэкІэ, шІукІэ зэрэдунаеу игугъу шашІынуу сэлъало.

ЧЭТЫЖЪ Марин.

Адыгъкълэ нублэпІэ еджапІэу N 6-м идиректор.

ЛыкІуам, зыІэм, тикІэсэ «РОДНИЧОКЫР!»

Тиреспубликэ тхылъ, журнал, гъэзет пчыагъэу къыщыдэкІырэм гуфапІэу уахаплэмэ, сабийхэм ыкІи кІэлэеджакІохэм атегъэпсыхыгъэ журналэу «Родничок Адыгеи» зыфілорэм чІыпІэ гъэуафэгъэ ылыгъэу Іоф зэришІэрэм тегъэгущо. ИлъэсипшІ хъугъэу ар тиунагъохэм ыкІи кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм, еджапІэхэм къачІэхъ. Журналыр ышъокІи дахэ, гъэшІэгъонэу къыдэхъэрэ материалхэри бэ мэхъух.

Анахъ узгъэрээрэр, уцІыкІуи уиными къыпшхъапэн горэ ренэу зэрэдэгъуатэрэр ары: зэ сурэтшыгъэхэм уагъэгупшысэ, уиакыІл ауээнкІэу; зэ уитворческэ кІуачІэ е амал зыдыуигъэшІэжъэу джэгукІэм зыщыоушты.

КІэлэцІыкІухэм агу лъэшэу рехъы ежхэм апае къыдагъэкІырэ журналэу «Родничокыр». АшІуабэ шІэу чэзыу номерыр къызыдэкІыштым ежх.

Ахэтых ахэм усэхэр зикІасэхэр, рассказхэу, пшысэхэу ежъ афэдэ кІэлэцІыкІухэм атхыгъэхэм яджэнхэр шэны зыфхъугъэхэр. Мыекъяупэ игурыт еджапІэу N 3-м икІэлэеджакІохэр «Родничокым» ренэу еджэхэрэм ащыщых.

Журналым имэфэкІ ехъулІэу мы еджапІэм ия 4-рэ классхэм ащеджэхэрэм журналым иредакторэу Бэгъушъэ Марыет зыІуагъэу дырІагъ. Марыет кІэлэцІыкІухэм журналым ехъылІагъэу гъэшІэгъоныбэ къафілотагъ: журналыр щыІэ зэрэхъугъэр, ащ икыдэгъэкІын зэрэгъэпсыгъэр, къыдэхъэрэ материалхэм Іоф зэрадашІэрэр, тхыгъэ анахъ дэгъухэр ягуапэу къызэрэхыхъэрэр, сурэтшыгъэ зэфэшхъафхэм сыдигъуи зэрражэхэрэр, мы журналым икыдэгъэкІын хэлажэхэу, цІыфхэм шІу афэзышІэхэу, ахэм гушІуагъо языгъыхэрэм къаегушылагъ. ЕджакІохэр ашІогъэшІэгъо-

нэу къедэлугъэх ыкІи зыгъэгумэкІырэ лъэныкІохэмкІэ упчІэхэр къагыгъэх. Агу рыхыгъэ усэхэм, рассказ пычыгъохэм къяджагъэх, тхэн-усэн амал зыІэкІэлэхэм яапэрэ тхыгъэхэу къыздахыгъэхэр журналым иредактор къыфагъэнагъэх. КІэлэгъаджэхэми, еджапІэхэми зэдырагъаштэу шІэныгъэ къэ-кІуапІэ афэхъурэ кІэлэцІыкІу журналу «Родничокым» зэригъэрэхэрэм фэшІ ащ икыдэгъэкІын фэгъэзэгъэ пстэумэ ыкІи иредакторэу Бэгъушъэ Марыет «тхъаушъегъэпсэу» къаралауагъ.

ИлъэсыкІэу къыхъащтым журналу «Родничокыр» мазэ къэс къыдэкІы ашІынэу къы-кІэлэцІуагъэх, къыфэлэІуагъэх. ЛыкІуатэу, хахъоу, зыІэгъэу, «Родничокыр» бэрэ щыІэнэу фалауагъ.

Мыекъяупэ гурыт еджапІэу N 3-м икІэлэгъаджэу Татьяна РОЩИНСКАЯ.

МЫЖЪОСЫН е саугъэт ищыкІагъ

Цыф лъэпкъ пстэуми яІэх ятарихъ щыщ хъугъэ-шІагъэу ащымыгъушпшэхэрэр, зытегушыгъэхэрэр, тхылъхэр зыфатхыхэрэр, кино ашІыхэрэр, саугъэт зыфагъэуцухэрэр. Адыгэхэми ащ фэдэхэр яІэх: Урыс-кавказ заоу адыгэхэм тхъамыкІэгъуабэ къафэзыхыгъэр, БзынкІо заор, Пшы-оркъ заор...

Кавказ заом фэгъэхыгъэ саугъэт Мыекъяупэ шашІы, ар дэгъу. Пшы-оркъ заор анахъ хъугъэ-шІэгъэшхоу адыгэ тарыхыым хэтмэ ащыщ. Мы заом фэгъэхыгъэх Теуцожь Цыгъо ипозэмэу «Пшы-оркъ заор», Кошбэе Пшымафэ ироманэу «Дышъэ тасыр», новеллэ гъэлсыкІэ зыІэу Кэстэнэ Дмитрий иповестэу Пшы-оркъ заом ехъылІагъэхэр зыхэтыр, Теуцожь Цыгъо итворчествэ къытегушыгъэрэ статьяхэу (Кэстэнэ Дмитрий, Іэшынэ Хъазрэт, Шъхъэлэхъо Абу, нэмыкІхэр) заом ехъылІагъэхэр къызыхафэхэрэр. Тарихъ тхылъэу «Очерки истории Адыгеи» зыфілоу 1957-рэ илъэсым къыдэкІыгъэр, фэшхъафхэри а заом фэгъэхыгъэх.

Джауштэу тхыгъэхэр щыІэхэми, сэ зэрэсшІошІырэмкІэ, Пшы-оркъ заом итарихъ икыоу научнэу зэхэфыгъэу джыри

тиІэп. ГушыІэм пае, ар апэрэу зэхыІлагъэмэ ащыщ Индарэ ихъакІэщ машІо кІадзэнэу фэкъолІмэ языгъэлэгъугъэ пэнэжыкыое бзылфыгъэм ыІэкъуацІэ зэрэзтыралотыкырэр. Ащы блэкІэу, Теуцожь Цыгъо ипозэмэу «Пшы-оркъ заом» хэт персонажхэу щыІэгъэ шыпкхэхэм (Хъэнахыкыо Къымчэры, Къунчыкыокыопшыр, нэмыкІхэр) литературнэ персонаж къодыехэу, къэутупшысыгъэ образхэу Мамыкърэ Пырынэрэ ахагъэкІуакІэхэуи къыхэкІы.

Мыгъэ Пшы-оркъ заор зыщылагъэр илъэси 155-рэ хъугъэ. Ар зыщыкІогъэ Пэнэжыкыуае Пшы-оркъ заом ехъылІагъэу мыжъосын е саугъэт щыгъэу-цугъэныр игъу. «Индарэ икы» аІоу пэнэжыкыое еджэпІэжыгъэмрэ почтэмрэ азыфагу, почтэм нахъ пэблагъэу, Іошхъа-шъо иІ. Ащ пэчыжыгъээн фаеп Индарэ ихъакІэщэу, пшыхэр къызэрыуштыгъэу зыкъэзыІэ-тыгъэ фэкъолІмэ агъэстыгъэр. Джа Іэгъо-чыгъом мыжъосыныр е саугъэтыр бгъэуцумэ хъунэу сшІошІы.

ХЪУТ Казбек.

Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт.

Мылым шъуфэсакъ!

Бжыхъэу кІуагъэмрэ джы къыхъэгъэ кІымафэмрэ мызэу, мытІоу «яшэн» зэблахъугъ. ШэкІогъу мазэр имыкІызэ къесыгъ, щтыргъукІыгъ, нэужыми къыгъэщтэу къыхэкІыгъ, ау ошІэ-дэмышІэуи температурэр дэкІуаешх, гъатхэм фэдэу къафабэ. Ащ фэдэу ом зы-зэрихъокІы зыхъукІэ псыхъохэм е псыуцугъэхэм ателъ мылыри щынагъо мэхъу. Арэу щытми, кІымэфэ пцэжыые ешэныр зикІасэхэм нахъыбэрэмкІэ саксыныгъэр ащэгъу-пшэ, шапхъэхэр аукох. Мылым уфэмысакъымэ, шъобж е уз хэпхынкІэ щынагъо, цыфыр хэкІуадэуи мымакІэу къыхэкІы.

Ащ фэшІ мылым узэрэщы-зекІошт шапхъэхэр УФ-м и МЧС АР-мкІэ и ГъэлорышІа-пІэ джыри зэ шъугу къегъэ-кІыжыых:

— температурэр 0-м нахъ лъагъэу мэфэ зытІушырэ зыІыгыкІэ, мылым ипытагъэ процент 25-рэ фэдиз къызэрэ-щыкІэрэр зыщышъумыгъэгъушх;

— чэщ къэхъугъэу, мэзахэу пцэжыышэ шъукІо хъуштэп;

— мылым макъэу къыпыІу-кІырэм шъукІэдэлукІ, изытет ренэу шъуІыпІлэ;

— шъуІыхырызы фэдэу къышпшыхыгъэмэ, псынкІэу шъуапэ зыдэгъэзэгъэ лъэны-кыор зэблэшхушъуи фае;

— зэрэщынэгъончэр къэ-зыушыхыгъэрэ тамыгъэхэр зы-дэщыт чІыпІэхэм шъуащыте-мышх;

— мылым ипытагъэ апэрап-шІэу зыщыжыгъэгъуазэмэ на-хышІу;

— узыакъоу пцэжыышэ

укІо хъуштэп;

— нэгырэ зытІоу шъузэ-гъусэмэ, метри 5 — 6 шъуа-зыфагу иІыын фае;

— сотовэ телефоныр шІокІ имыІэу зыдэшъуІыгъынхэ фае;

— мылым ипытагъэ лъа-кыокІэ шъутеозэ шъумы-упІэкІу;

— чІыпІабэмэ мылыр ащып-хырыууты хъуштэп;

— зы чІыпІэ купэу шъушы-зэрэмыугъой;

— метрэ 12 — 15 фэдиз икІыхъагъэу кІапсэ ыкІи ап-течкэ зыдэшъуІыгъынхэ фае;

— шъуешъуагъэу пцэжыы-шэ шъукІо хъуштэп;

— мылым шъузэрэтехыгъэ гъогу дэдэмкІэ шъукыте-кІыж.

Мы шапхъэхэр угу иуубы-тэнхэр къынэп ыкІи гъэцкІэ-гъуаехэп. КІымэфэ пцэжыые ешэныр зикІасэхэм а зэкІэри зыщамыгъэгъушпшэмэ, щынэ-гъончэу яуахэтэ мылым къыщагъэкІошх.

УИКЪУАДЖЭ ЫЛЪАПСЭ УМЫГЪЭКЮДЫ

(Къызылэлыклогэр
тыгъэгъазэм и 17-м
къыдэкыгъэ номерым ит).

Апэу зыцлэ къеплощтыр къуаджэм инахыжыжхэм ащыщэу Мыекьуапэ шыпсэурэ Хьунэго Чэтиб. Нэмык чыпэмэ ащылажыжэ ащ игъашлэ къыжыгъ. Ишлуагъэу къуаджэм, нэбгырэ зырызхэм аригъэкыгъэу къалотэжыжэр гъунэч.

Мамыекъо Кимэ непэ Псыфабэ (Горячий Ключ) шэлажэ. Теуцожь районыи Адыгэ-къали ядминистрациехэм япащэу зыщтыми ащ ишлогъэ ин шыхъанчэрыхъаблэмэ аригъэкыгъ, ищыклагъэ зыщыжхурэм, Іэпылэгъу аритыгъ. Джары ащ Іэгутеоххоклэ зыкыпэгъокыгъэхэр.

Къэгущылагъэхэм ащыщых къоджэ ефэндэу, къэлэ мэщытым иИмамэу Къэдэ Хьызыр, мы тхыгъэу шъузаджэрэр къэзытхыжыгъэр, Адыгэкъалэ инароуднэ депутатхэм я Совет итхъаматэу Отэхэ Рэщидэ, Іофшэным иветеранэу Уджыхъу Нурьет, клэзегъаджэу Мамый Гошнагъо, нэмыкхэри.

Нэшхъэигъи гушхоньгъи мыхэм япсалтэхэм ащызэтирихъагъэр бэ. Анахъэу аналэ зытетыгъэр я XX-рэ лэшлэгъум ихъугъэ-шлагъэхэр арых, къуаджэм игъогу, исурэт, ищыф пэрытхэр унэгъу къыклагъэуцожъэу ахэтыр бэ. Ау Шыхъанчэрыхъаблэ лъэмыджклэ заджэщтыгъэхэу къоджэ дэхъагъум телъыщтыгъэхэм ягугъу къэмышшын плъэкынэп. Сыда плэмэ ар къоджэдэхэм ящылаклэ щыщ шыпкыгъэу щытыгъ. Ежъхэр Псэкъупсэ исэмэгъу нэпкъ тесхэу, ялэжъэплэ чыгугхэр зэклэ джабгъу нэпкъым-клэ зэпырыдзыгъэхэу щытыгъ. Псызэпырыкыплэ тэрэз ямыІэу охътабэ къызэпачыгъ. Пхъэ лъэмыдж тыралхъуу къыхэкыгъ, ау гъэтхэ псыжъот къэклогъум зыдихыщтыгъэ. Джары 1926-рэ илъэсым къуаджэм идэхъгъу гъучІ лъэмыдж Псэкъупсэ зытыралхъэм мэфэ-кышхом фэдэу зыкылагъэу-унэфыкыгъагъэр.

Хъахъурэтэ Шыхъанчэрые ишлогъэшхо ащ хэлъыгъ, лъэмыджыри къызэлуиыхъагъ. А пстэури къэзылэгъужыгъэ Лъэустэн Юсыф ыпшгъэкІэ зигугъу къышщытшыгъэ итхылъ къышщытхыжыгъ. Лъэмыджыр гъунэгъу къуаджэхэу Очэпшые, ПчыхъалІыкьуае, Хъалтэкьуае, Очэпшые къутырым, нахъ чыжъаохэм яІэрыфэгъугъ, зэблэгъэныгъэ-зэкъошныгъэм, зэлыкьон-зэхъаным ятамыгъэ фэдэу хъугъэ. Теуцожь районыр Краснодар езыпхыр зэпырыкыплэуи щытыгъ. Хэгъэгъу ззошхом илэхъан къагъауи, икІэрыкІэу зэ пхъэ лъэмыджэуи, нэужым гъучІэуи

ашыжыгъагъ. Хы Іэрышым ыпкъ къыкІэу метришэ горэкІэ къыблэм ылъэныкьокІэ лъагъэкІуати, гъучІбетон гъэчыгъэу лъэмыдж пытэ шагъэ-псыжыгъ.

ГУКЪЭКЫЖЪМЭ УАГЪЭГЪУАЗЭ

Къуаджэр зыдэщысыгъэ чыпІэм къешлэкыгъэ нэмыкІ хышгъэ-гукъэкыжъ зэфэшъхъафыбэ зэхыхъэм игупчэ итыгъ. Хъамтешъу мзэу нэужым Кармалинэ имзэ хъужыгъагъэми, Псэкъупсэ хъурябзэу хиушъхъафыкыгъэу «къэлэкІыб сад» зыфалощтыгъэми, губгъо уцупІэу Хъашхъуани, нэмыкыбэм алыІэсыгъэх. Ау анахъ арыгъушохэу, агъэ-лъапІэхэу зигугъу къашыгъэхэр чылэ цыкІум ыцІэ чыжъэу зыгъэлугъэ, щытхъу къыфзэ-хыгъэ лыхъужыжэр, лэжъа-кІохэр, цыф цырылохэр, непэ-рэ ныбжыкІэхэри зэрахэтхэу, арых. С. Іэшынэми, Ю. Цопсынэми япсалтэхэм ахэм чыпІэшхо ащаубытыгъ, къалытагъэри бэ. ЗэкІэми ацІэ къепІожьын плъэкІынэп, ау ащыщхэр къыхэтгышъхъафыкыных.

Сыд фэдизэу дунаир зэхъокыгъэ мэхъуми, дин Іофхэр къабзэу зезыхъэщтыгъэхэр ащыгъупшэхэрэп. Къоджэ цыкІум щыщэу хъэджэ 15 Чабэм шылагъэхэу ацІэхэр къыраІуагъэх. Ахэр ныбжыкІэхэмкІэ щысэтехылапгъэх. Арапыбзэр дэгъоу зышлэщтыгъэхэм, КъурІаным фэлазэу къеджэщтыгъэхэм ащыщыгъэх Кушъу Мэджидэ, Лъэустэн Ібрахымэ, Хьунэго зэшыхэу Мэдинэрэ Исхъакърэ, Шэуджэн Бэчмызэ, нэмыкхэри.

Ежъ я Адыгэ шъолъыри, Урысые хэгъэгъоу зыщыщхэи якъэухъумэнклэ лыгъэ зезыхъагъэу шыхъанчэрыхъаблэмэ ахэтыгъэр мэкІагъэп. Гушылэм пае, Мамый Амзанэ 1877-рэ илъэсым шыІэгъэ урыстырку заом урысыдзэм хэтэу хэлэжъагъ. 1904—1905-рэ илъэсхэм урыс-япон заору рекІокыгъэм ЗекІогъу Лилыхъу, 1914-рэ илъэсым шыІэгъэ дунэе заом Іэшынэ Хъаджэмосэ ахэтыгъэх. Граждан заом илэхъан шыІэкІаклэр къаухъумзэе граждан заом хэлэжъагъэри бэ.

Къуаджэм шыщ нэбгырэ пчыагъэу хэлэжъагъэмкІэ, лыхъужыныгъэу зэрахъагъэмкІэ Хэгъэгъу ззошхоу 1941—1945-рэ илъэсхэм шылагъэм нэпшыи шыІэп. Заор къызщэжъэным унэгъо 87-у къоджэ цыкІум дэсыгъэм пэпчэ зы нэбгырэ икІи фронтым Іухагъ, къэзыгъэзжыгъэр нэбгырэ 36-рэ ныІэп. Шъхъаф-шъхъафэу ацІэхэр къепІохэзэ къэпІытэ пшІоигъоу охъу. Арэу щытми,

къыхэдгъэщыхэ тшІоигъу нэбгырэ заулэ. Къэдэ Хьисэ, Лъэустэн Юсыф капитаныцІэр яІэу батальонмэ якомиссарыгъэх. Хъапэх Хъаджэбирам полкым икомандир игодзагъ, ифронт гъогухэри апэу зышублагъэр фин заом илэхъан. Ащ ыш-нахыкІэ Щамили зэо гъогушхо къыкІугъ, япон заоми хэлэжъагъ, 1947-рэ илъэсым нэс дзэм хэтыгъ.

Ленинград къэзыухъумагъэхэм ащыщыгъэх Къэдэ Исмахылэ, Іэшынэ Аслъан, Къэдэ ХъакІэшъао. Европэм ихэгъэгъу зэфэшъхъафхэр, ахэм якъэ-лэ гупчэхэу Будапешт, Прагэ, Варшавэ, Венэ ащызэуагъэхэм ахэтыгъэх Мамый Мосэ, Іэшынэ Сэфэрбий, Къэдэ Мэсхъудэ. Берлин зыштагъэхэм ащыщыгъ Мыгудж Ерэджыбэ. Хъульфыгъэмэ ауж зыкыри-мыгъанэу хэгъэгъур къыухъумагъ Мамыймэ япхъоу (Гъу-кІэлІ) Зулиханэ. Непи ар Гъобэкъуае шэпсэу. Ащ изакъоп, заом хэлэжъагъэхэу С. Іэшынэр, Д. Чылэгъотыр, А. Къэбэртэу чыпІэ зэфэшъхъафхэм ащыпсэхуэ непи псаоу къытхэтых, бэгъашлэ хъунхэу пстэуми тафалъао.

МакІэп джыри къэпІытэ плъэкІыщтыр. Ахэм янахыбэ дэдэхэр лэжъэкІо чанхэу Іофшэным ІукІыхи фронтым Іухагъэх. Псаоу къэзыгъэзжыгъэхэри къагъэшлэфэ шы-хъанчэрыхъаблэ шъузэбэ лыхъужымэ ахэтхэу къуаджэм изэтэгъэпсыхъабын, колхоз Іофхэм, мэкъу-мэщым, хъыз-мэт Іофхэм ягупчэ итыгъэх. А шъузабэхэри клэзыгъэнчъэу къэпІытэнхэри, гъогу кынэу къакІугъэр тхыдэ кІыхъэу шъхъафэу къепІотэныри яфэ-шъуаш.

Къуаджэм илэжъэкІагъэм, цыф пэрытхэу ищытхъу языгъэІуагъэхэм якъэбар а пстэури хэгъэшагъ. Ахэм афэгъэхыгъэу зэлукІэм къышлалотэ-жыгъэри гъунэч.

Революцием ыпэкІи, Совет хабзэм илэхъани Шыхъанчэрыхъаблэ ищыІэклагъэм, илэжъаклэхэм шъхъафэу уакы-тегушыІэ пшІоигъоу зышлэры шысабэ шыІ. Чылэ цыкІум мышкІэ ищытхъу аІозэ къы-хыгъ. ЗэхэщэкІо дэгъухэри, хызмэт зэфэшъхъафхэм афэ-Іэзэ лэжъэкІуаби дэсыгъ.

Мэлхъуным, мэлъышэм изе-хъан афэІэзагъэхэу Іэшынэ Мыхъамодэ, Къэдэ лăкъом шыщхэу Ахъмэд, Сахъид, ЗэхэкІыкьу (Цицыу) ацІэхэр къемыІонхэ плъэкІыщтэп. Бжъхъуным шъэфэу пылхэр зэкІэ ышлэщтыгъэх Мамый Исмахылэ. ГъукІэ ыкІи пхъэшлэ Іэзагъэх Кушъу Мэджидэ, Мамый Ахъмэд, Къэбэртэе Шъалихъэ, Іэшынэ Шъэофыжъ. Къуаджэм апэрэ тракторэу къыдэхъагъэм тесыгъэр Ма-

мый Мос. БзылфыгъэхэмкІэ а ІэнаІэр апэу хэзыхыгъэр Чылэгъот Гошэхъурай. Джащ фэдэу къэпІытэ плъэкІы-щтыр бэ.

Іофшэн пстэури унэгъо хъыз-мэтым нахы колхоз шылаклэм нахъ епхыгъагъэх. МышкІи Шыхъанчэрыхъаблэ игъэхъа-гъэхэр нэмыкІ къуаджэхэм щысэ афэхъуштыгъэх. Ащ ишы-хъат гъэхъагъэу яІэхэм апае колхоз тхъаматэу Лъэустэн Хъусенрэ бзылфыгъэ Іофшлэ ныбжыкІэу Къэдэ Аминэтрэ заом ыпэрэ илъэсхэм ВДНХ-м зэрагъэкІоІагъагъэхэр. Заом къызыхэкІыжъ нэуж Адыгэ консервышл комбинатым чанэу зэрэщылажъэрэм пае Мыгудж Ерэджыбэ 1957-рэ илъэсым Лениным иорден къыфагъэ-шъошэгъагъ.

А охътэ дэдэм илъэс 20 на-хыбэ зымыныбжыгъэ Къэ-бэртэе Къутасэ натрыф лэжы-нымкІэ игъэхъагъэхэм, ныб-жыкІэ звенэм чанэу пэщэ-ныгъэ зэрэдызэрихъэрэм апае Лениным иорден къыраты-гъагъ. Къутасэ ВЛКСМ-м яя XIII-рэ зэфэс иделегатыгъ, комсомолым и ЦК хэтынымкІэ кандидатэу хадзыгъагъ. Мы илъэсхэм шыхъанчэрыхъаблэ лыжымэ зэхэщэгъэгъэ натрыф-лэжэ звенэм игъэхъагъэхэри ищытхъуи зэрэхэкоу зылашлэ-гъэх.

УЗЭРЫГУШХОН ЩЫ

КъыкІэлъыклогъэ илъэсхэм гъэсэнэгъэм, культурэм, спор-тым альэныкьокІэ гъэхъэгъэ инхэр зышлыгъэхэри макІэп. Ахэм ащыщых клэзегъаджэу Лыхъурэе (Къэдэ) Хъаные, тхэкІо цІэрыІоу Лъэустэн Юсыф, врачэу Мамый Казбек, Лъэустэн Руслан, псэ-олтэшлэу Мамый Казбек, авто-мобилистэу Хьунэго Руслан, машинэшлэу Лъэустэн Тембот, шІэныгъэлэжъэу Хьунэго Хъаз-рэт, физкультурэ ІофхэмкІэ Уджыхъу Байзэт, нэмыкІхэри.

Узыгъэгъушхэрэм ащыщых къоджэ спортсменхэм ягъэхъа-гъэхэр. Спорт лэпкъ зэфэшъ-хъафхэмкІэ мастерых ЗекІогъу Щамсудинэ, Къэдэ Аслъан, Къэдэ Адам, Къэдэ Рустам, Къэбэртэе Аскэр, Уджыхъу Рэмэзан, Мамый Тимур, Ма-мый Мурат, нэмыкІхэри. Мы-хэм спортымкІэ мастерхэр, Урысыеми, дунаим ямедаль-хэр къэзыхыгъэхэр ахэтых. Сурэтышл Іэпэлэсэхэри къуа-джэм къыдэкІыгъэх.

Къэбэртэе Адам иІэшлэгъа-бэмэ ащыщ мы зэхэхъэшхоу зи-гугъу къэтшыІэрэ зэригъэкІэ-рэкІагъэр. Сурэтышлхэм я Союз хэтэу Мамый Асхъад иІэшлагъэхэр сурэт къэгъэ-лэзгъоплэ чыпІабэм, анахъэу Мыекьуапэ, Адыгэкъалэ, ащыплэгъуштых. Гурышэ-

гупшысэ шъхъаІэу ахэм апхы-рыщыгъэр икъоджэ гупс. А пстэуми адакІоу наукэ зэфэшъ-хъафхэмкІэ докторхэу ыкІи кандидатхэу нэбгырипшІ фэ-дизмэ ацІэхэр къыралох.

Ащ фэдэу зыцІэ къыраІуа-гъэхэм сэри сахэт. Сыушъэфы-рэп, «Доктор, профессор, ака-демик, Адыгэ Республикэми Урысые Федерациеми наука-кІэ язаслуженнэ Іофшлэшху, къэралыгъо премием илауреат, Урысыем итхакІохэм я Союз хэт» аІоу къалытэ зэхъум сы-гушхоу седэлугъ. Сыда плэмэ уасэ къысфэзышыхэрэр сикъо-джэгъух, а пстэури къуаджэм ищытхъу фэшлэшлэу алытэ.

ЗэкІэмэ анахъ згъэлъапІэу, анахъ сырыгушхоу сІлэр «къуа-джэу Шыхъанчэрыхъаблэ ицІыф гъэшлугагъ» зыфІорэ щытхъуцІэу къысфасуыгъэр ары. Сэщ фэдэу Хьунэго Чэти-би а цІэ лъапІэр ехы. Къуа-джэр агъэкошыгъ, ау сикъоджэ гупсэ сэркІэ егъашлэм зэрэ-щыІэщтым ишыхъатышлэуи ар сэлъытэ.

Къуаджэм изэхэхъэ-зэлукІэ а шлэжъ мыжъосыным дэжэ ша-ухыгъэп. Гу зэщафэу сыхъат заулэ ащ зыщызэхэтыгъэхэм ыуж Адыгэкъалэ еклужыгъэх. Къуаджэм икІэлэ плугъэхэм ащыщэу Къэбэртэе Аскэр аригъэшлыгъэ шхапІэр зте-гъэпсыхъагъэу мыщ къышъа-жэщтыгъэ. А псэолтэкІэ дахэм ипчэхэри апэрэу къоджэдэхсэм къафызэлуныхыгъэх. Ешхо-ешъу плонэуи щытыгъэп мыщ шыла-гъэр. Къуаджэм ипшъэшлэ плугъэу, музыкэр клэлэцыкІумэ языгъэшлэрэ, егъэджэнымкІэ щытхъуцІэ зІлэ Джамырэ (Ма-мый) Азидэ зэхыщгъэ концер-тым пчыхъэр къыгъэкІэрэ-кІагъ. Хъохъу гъэшлэгъонхэри, орад дахэхэри, къэшъо зэфэшъ-хъафхэри мыщ хэтыгъэх.

Къэлотэным клэух фэозымы-гъэшлэрэ гупшысэхэр джыри шхъэм къетаджэх. Мы къэс-тхыгъэм фэдэхэр тыдэрэ къуа-джи дэбгъотэнхэ плъэкІынэу зыІонхэри къэхъуных. Сянэкъо-кьурэп. ЩыІэх нэмыкІ къоджэ гъэшлэгъонхэри. Сэ къэлэмыр къэсэзыгъэштагъэр нэмыкІ гупшыс. АпэрэмкІэ, адрэ псэ-упІэ 20 фэдизэу агъэкошыгъэ-мэ ащыщэу лъапси лъачІи къы-дырагъэубытэу ичІыпІэжъ ІуагъэкІыгъэ сикъоджэ гупсэ цыкІу ар фэгъэхыгъ. ЯІо-нэрэмкІэ, амал зІлэ пстэумкІи шъуикъуаджэмэ шъуягупшыс, ахэм къарыкІуагъэр, ягъогу, непэ ящылаклэ къиплотыкІхэми пстэуми ашлогъэшлэгъоныщт. Джауштэу тэжъугъэтхыжъ тикъуаджэмэ ятарихъ. Дагы-стан усэкІо инэу Расул Гамза-товым ылогъагъ: «Зы нэбгырэм зэкІэ ышІэн ылъэкІыщтэп. Шъхъадж ышІэрэу къыІуатэу зэхэхъомэ, зэкІэ хъушт».

МАМАЙ Руслан.

САТЫР ЗАУЛЭКІЭ

М. Магомаевым иорэдхэр

Дунаим иорэдыло цлэрылоу Муслим Магомаевым итворчествэ фэгъэхыгъэ пчыхъэзэхэхъэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние шыкыуагъ.

Муслим Магомаевым кылоштыгъэ оредхэр арых артистхэу Отар Кунчулиа, Анатолий Лошак,

Игорь Тарасовым яконцерт программэ хэтыгъэхэр.

«Шпаргалкэм» тедэлушт

Мыекъуапэ ик'лэлэцкыкы ансамблэу «Шпаргалкэм» иконцерт негреспубликэ филармонием шыклошт. Тыгъуасэ тикъалэ шызэхашцгъэ зэлуклэм ансамблэр хэлэжыагъ.

Москва, Украинэм, нэмык'лхэ-

ми шытхъуц'лэхэр «Шпаргалкэм» къашыдихыгъэх. Ансамблэр дунаим шаш'лэным фэш'л зэхэцэн л'офхэмк'лэ лэпылэгъу къафэхъухэрэм купым ипашцэу Валерий Васьяковцыр лэшэу афэраз.

Хыак'лэщым тырагъэблагъэ

Адыгэ Республикэм искусствэ-хэмк'лэ ик'лэлэцкыкы еджаплэу Лэцэрык'бо Кимэ ыц'лэ зыхырым

ихыак'лэщ гъубджым зэлук'лэ шыклошт.

К'лэлэцкыкы ансамблэу зэхаша-

гъэм адыгэ оредхэр кылоштых, лэпк'к' фольклорым шыщ мэкъамэхэр шыжыынчыштых. Купэу «Жыуыр» зэрэхэлэжыэщтым худо-

жественнэ пашцэу Гъук'лэ Замудинэ тышигъэгъозагъ.

Сурэтым итыр: **купэу «Шпаргалкэм» хэтхэр.**

«Биеннале-2011»-м ик'лэуэххэр

Тисурэтыш'лхэм тагъэгуш'ло

Я Х-рэ ш'олыыр зэнэк'бо-к'боу «Биеннале-2011»-р мээитл'ум кык'лоц' Красно-дар шыкыуагъ. Олимпиадэ джэгунхэу Ш'ачэ шызэхашцэштхэм ар афэгъэхыгъагъ. Адыгэ Республикэм-рэ Краснодар краимрэ асурэтыш'лхэм ялэп'лэсэ-ныгъэ ащ кыщагъэлэз-гъуагъ.

Адыгэ Республикэм исурэтыш'лхэм я Союз итх'аматэу Хъуажэ Рэмзанэ кызэрэти'уагъэу, Адыге-им исурэтыш'ли 8-мэ хагъэунэфыкырэ ч'ыплэхэр кыдаыхыгъэх. Урысыем инароднэ сурэтыш'лэу Къат Теуцожьрэ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэтыш'лэу Виталий Баркинымрэ апэрэ ч'ыплэхэр къафагъэш'ошагъэх. Сурэтыш'ли ык'ли архитектор цлэрылоу Бырсыр Абдулахэ хагъэунэфыкырэ ч'ыплит'л'у кыдихыгъ. Зэлаш'лэрэ сурэтыш'лэу Цэй Евгений ыц'лэклэ агъэнэфэгъэ ш'ухъафтыныр Татьяна Вагановам кыфагъэш'ошагъ.

«Биеннале-2011»-р неущ Краснодар шызэфаш'ыжыышт. Зэлуклэм краимрэ тиреспубликэрэ культурэмк'лэ ялофыш'лэхэр, искусствэм шыц'лэрылохэр хэлэжыэщтых.

1. «Лавина» — 12
2. «Спортмастер» — 11
3. «Джокер» — 10
4. «Картонтарэр» — 7.

Купэу «Б»-р

1. «Кавказ» — 12
2. «Газпром» — 8
3. «Радуга» — 7
4. МГТУ-2 — 7.

Ят'лонэрэ купым командэ 18 хэт. Финалым хэфэн зылэк'лышцгъэу апэ итхэр къахэдгъэщыгъэх.

Тыгъэгъазэм и 24 — 25-м зичэ-зыу еш'лэгъухэр ялэщтых. Зэнэк'бо-к'бум исудья ш'хъалэу Пэнэш'бу Махьмудэ кызэрэти'уагъэу, футболист цлэрылоу командэм ахэтыр мак'лэп. Урысыем ихшыпык'лыгъэ командэ шеш'лэщтыгъэ Максим Бузникиныр, нэмык'лхэри тхъаумафэм Мыекъуапэ шеш'лэщтых.

Сурэтым итыр: **Шыко Руслан ыпэк'лэ илыгыгъ.**

Нэк'л'убгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛ'Ь Нурбий.

ФУТБОЛ. КЫМЭФЭ ЕШ'ЛЭГЪУХЭР

Деменкэр, Бузникиныр...

Хагъэунэфыкырэ ч'ыплэхэр кыдэзыхын зылэк'лышт командэхэр нахъ мак'лэ мэхъух. Мыекъуапэ футболымк'лэ ик'лымэфэ зэлухыгъэ зэнэк'бок'боу хэлэжыэрэмэ яеш'лак'лэ тш'логъэш'лэгъонэу тылпыл'лэзэ, апэ итхэм тыналэ нахъ атетыдзагъ. Тхъаумафэм зэлук'лагъэмэ теклоныгъэр жьым фэдэу ящык'лэгагъ. Пч'агъэр зэфэдэу зы еш'лэгъу нэмылэми аухыгъэп.

«Улап» — «Ош'утен» — 3:2

Улапэхэр теклоныгъэм нахъ пэблэгъагъэх. Пшык'энэ Аслъан, Тхыак'л'ушынэ Айдэмыр, Пэунэжэ Азэмагъ зырызэ «Ош'утенэм» ик'лэлапч'эу лэгуаор дадзагъ. Мэ-зылэ Рустамрэ Мэзылэ Арсенрэ «Улапэм» ик'лэлапч'эу лэгуаор зы-рызэ зэрэдадзагъэм еш'лэгъур нахъ гъэш'лэгъон кышыгыгъэми, текло-ныгъэр зыхышцтымк'лэ упч'лабэ шылагъэп.

«Шагъдый» — «Мыекъуапэ» — 0:1

Къэлапч'ээм лэгуаор дэзы-дзагъэр: Максим Деменко.

«Мыекъуапэр» финалым хэфэ-ным фэш'л лэабэк'уш'л'у ыш'ыгыгъ. М. Деменкэр футболист цлэрыл'у. «Спартак» Москва, нэмык'лхэми ашеш'лагъ. Къэлапч'ээм метрэ 15 фэдизк'лэ пэчыж'эу лэгуаор кы-зыратым, ухъумаглохэр игъом кып'эуцугъэхэп. Ар ыгъэфеди, псынклэу ык'ли лэшэу къэлап-

ч'ээм дэуагъ, пч'агъэр 1:0 хъугъэ. «Шагъдыйр» дэу еш'лагъэп ш'хъае, «Мыекъуапэм» теклонэу к'уач'лэ зэригъотыл'лэжыгъэп. «Мыекъуа-пэм» лэгуаор къэлэпч'эапк'тым ты-ригъафэуи уах'тэ кыхэк'лыгыгъ.

«Чыгуш'хъ» — «Урожай» — 1:2

Къэлапч'ээм лэгуаор дэзы-дзагъэхэр: Сергей Крючи-нин, Денис Павлов — «Урожай». Тхыарк'охоу Казбек — «Чыгуш'хъ».

«Урожайм» пч'агъэр 2:0-м зы-негъэсым, «Чыгуш'хъэр» бэрэ ыпэк'лэ илыгыгъ, ау опыгъ зилэ футболистхэу «Урожайм» шеш'лэрэмэ аш'лок'лын ылэк'лыгыгъэп. Апэрэ ч'ыплэр зыхыын зылэк'лышцтмэ «Урожайир» ащыш.

«Квант» — МГТУ — 0:3

Къэлапч'ээм лэгуаор дэзы-дзагъэхэр: Мык'о Мурат, Сергей Сандаковыр, Мар-кос Кисьян.

Апэрэ купыр

1. «Урожай» — 13
2. «Чыгуш'хъ» — 10
3. «Мыекъуапэ» — 10
4. МГТУ — 10
5. «Шагъдый» — 9
6. «Улап» — 6
7. «Ош'утен» — 0
8. «Квант» — 0.

Ят'лонэрэ купыр

Купэу «А»-р

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кыдэзыгъэк'лырэр:
Адыгэ Республикэм лэпк'к' л'офхэмк'лэ, лэкл'ыб кыэралхэм ашыпсэурэ тил'эп-кыэгъухэм адыр'лэ зэпхыныгъэхэмк'лэ ык'ли кыэбар жъу-гъэм иамалхэмк'лэ и Комитет
Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор ш'хъалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор ш'хъалэм иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-пш'гъэдэк'лыжэ зы-хыырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын л'офхэмк'лэ, телерадиокъэтын-хэмк'лэ ык'ли зэл'ы-лэсык'лэ амалхэмк'лэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ ч'ыплэ гъэло-рыш'лан'л, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мыш'ып-кыагъэу къахафэ-хэрэмк'лэ кызыт-хыгъэхэм пш'гъэдэ-к'лыжэ ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажыэхэр-рэмрэ яепл'ык'лэ зэтемыфэн ыл'э-к'лышт. Гъэзет-еджэхэм кыгъ-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ык'ли кы-зытхыгъэхэм алэк'лэдгъэхъа-жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пч'агъэр 4378

Индексхэр 52161 52162

Зак. 3011

Хэутыным узшык'лэштхэнэу щыгъ уах'тэр
Сыхъатыр 18.00
Зышык'лэштхэгъэхэ уах'тэр
Сыхъатыр 18.00